



Strasbourg 5.10.2021
COM(2021) 615 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**EU:n strategia antisemitismin torjumiseksi ja juutalaisen elämäntavan vaalimiseksi
(2021–2030)**

”Antisemitismi iskee suoraan arvoihimme – niin ihmisyyteen, uskonnonvapauteen kuin yhdenvertaisuuteenkin. Antisemitismi on myrkkyä yhteiskunnallemme. Meidän kaikkien on torjuttava ja ehkäistävä sitä. Antisemitismi on kitkettävä pois juurineen.”

— Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen

Bryssel, 3. helmikuuta 2021

”Viha, joka kohdistuu juutalaisiin, kohdistuu aina myös muihin. Erehdymme suuresti, jos luulemme, että antisemitismi on uhka vain juutalaisille. Se on ennen kaikkea uhka koko Euroopalle ja vapauksille, joiden saavuttaminen kesti vuosisatoja.”

— Rabbi Jonathan Sacks

Euroopan parlamentti, 27. syyskuuta 2016

TAVOITTEENA ANTISEMITISMISTÄ VAPAA EU

Euroopan juutalaiset ja heidän yhteisönsä ovat vaikuttaneet Euroopan yhteiskunnalliseen, poliittiseen, taloudelliseen, tieteelliseen ja kulttuuriseen kehitykseen yli kahden vuosituhannen ajan. He ovat erottamaton osa eurooppalaista identiteettiä. Gustav Mahler, Sigmund Freud, Hannah Arendt, Simone Veil ja monet muut juutalaiset ovat rikastuttaneet niin Euroopan kulttuuriperintöä kuin henkistä ja uskonnollista perintöäkin.

Antisemitismia eli juutalaisvihaa karkotuksineen, vainoineen ja väkivaltaisine hyökkäyksineen on esiintynyt Euroopassa vuosisatojen ajan. Juutalaisviha kulminoitui holokaustiksi, joka on lähtemätön tahra Euroopan historiassa. Se pyyhki pois juutalaista elämäntapaa ja perintöä eri puolilta Eurooppaa. Euroopan unionin juuret ulottuvat toiseen maailmansotaan ja eurooppalaisten varauksettomaan sitoumukseen varmistaa, ettei vastaavia julmuuksia tapahdu enää koskaan.

Antisemitismi ei kuitenkaan tullut tiensä päähän holokaustin myötä. Sukupolvien jälkeenkin Shoahin¹ päättymisestä antisemitismi on huolestuttavassa nousussa Euroopassa ja muualla maailmassa.

Euroopan unioni on perustettu arvopohjalle, johon kuuluvat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, demokratia, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mukaan lukien vähemmistöihin kuuluvien oikeudet. Euroopan unioni vastustaa yksiselitteisesti kaikenlaista vihaa ja syrjintää, perustuipa se rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen, ikään tai vammaisuuteen.

Antisemitismi ei sovi yhteen eurooppalaisten perusarvojen kanssa. Se on uhka paitsi juutalaisyhteisöille ja juutalaiselle elämäntavalle myös vapaalle ja moninaiselle yhteiskunnalle, demokratialle ja eurooppalaiselle elämäntavalle. Euroopan unionilla on vakaa aikomus panna antisemitismille lopullinen piste.

¹Shoah’ on hepreaa ja tarkoittaa ’katastrofia’. ’Holokausti’ perustuu kreikan sanaan, joka tarkoittaa ’kokonaan poltettua uhria’. Tässä asiakirjassa käytetään molempia termejä. <https://aboutholocaust.org/en/facts/what-is-the-difference-between-holocaust-and-shoah>.



Joka toinen eurooppalainen pitää antisemitismää ongelmana.

Yhdeksän kymmenestä juutalaisesta katsoo antisemitismin lisääntyneen asuinmaassaan.

Juutalaisista 85 % on sitä mieltä, että antisemitismi on vakava ongelma².

Antisemitismää esiintyy nykyään niin vanhassa kuin uudessakin muodossa: vihapuheena verkossa, hyökkäyksinä, jotka kohdistuvat juutalaisiin, heidän omaisuuteensa ja instituutioihinsa, sekä synagogien, hautausmaiden ja muistomerkkien turmelemisena. Antisemitismi näkyy juutalaisten arjessa epäasiallisina huomautuksina tai tekoina työpaikoilla, yksityisissä keskusteluissa, julkisilla paikoilla, mediassa, urheilun ja kulttuurin alalla tai juutalaisen uskonnonharjoituksen yhteydessä. Sen ilmentymiä ovat rasistinen, etninen tai uskontoon perustuva syrjintä, stereotyypiä ja viha juutalaisia ja juutalaisina pidettyjä ihmisiä kohtaan. Antisemitismi voi johtaa väkivaltaisiin ja kohtalokkaisiin hyökkäyksiin. Kohteina ovat olleet esimerkiksi Ozar Hatorah -koulu Toulousessa vuonna 2012, juutalainen museo Brysselissä vuonna 2014, Hyper Cacher -myymälä Pariisissa vuonna 2015 ja synagoga Hallessa vuonna 2019.

Lisäksi covid-19-pandemia on osoittanut, että vanhat juutalaisvastaiset ennakkoluulot voivat tehdä paluun ja toimia sytykkeenä uusille salaliittoteorioille ja vihalle niin verkossa kuin sen ulkopuolella. Juutalaiset ovat yksi niistä väestöryhmistä, joita vastaan on hyökätty pandemian aikana eniten. Heidän on perusteettomasti väitetty luoneen viruksen ja kehittäneen rokotteita taloudellisen voiton saamiseksi.³ Lisäksi pandemiatoimenpiteitä on verrattu poliittisiin toimiin, jotka johtivat juutalaisten kansanmurhaan⁴, ja näin on vähätelty holokaustin uhrien ja selviytyjien kokemuksia⁵.

Vihapuheen ja väkivallan torjumisen ohella on puututtava myös laajaan tietämättömyyteen ja välinpitämättömyyteen, jotka tarjoavat antisemitismille kasvualustan yhteiskunnassamme, jos mitään ei tehdä. Meidän kaikkien vastuullamme on valistaa ja opettaa kaikenikäisiä. Ensi käden kokemuksia ja muuta tärkeää tietoa on pian entistä vaikeampi välittää seuraaville sukupolville, sillä montaakaan holokaustin omakohtaisesti kokenutta ei ole enää jäljellä.

Juutalaisuus EU:ssa 2000-luvulla

Ennen toista maailmansotaa Euroopassa asui noin 9,5 miljoonaa juutalaista. Natsit ja heidän kanssaan yhteistyötä tehneet murhasivat holokaustissa järjestelmällisesti kuusi miljoonaa juutalaista. EU:ssa on nykyään arviolta 1,5 miljoonaa juutalaista.⁶

² [Erityiseurobarometri 484: Käsitykset antisemitismistä, tammikuu 2019](#), ja Experiences and perceptions of antisemitism, Second survey on discrimination and hate crime against Jews in the EU, 2018 ([Euroopan unionin perusoikeusviraston toinen tutkimus, 2018](#)).

³ [Coronavirus and the plague of antisemitism](#), Community Security Trust, 2021.

⁴ Vastustajat ovat esimerkiksi käyttäneet keltaista Daavidin tähteä, jossa lukee ”rokottamaton” kirjaimilla, jotka muistuttavat heprean aakkosia.

⁵ [The rise of antisemitism online during the pandemic - A study of French and German content](#), kesäkuu 2021.

⁶ Juutalaisyhteisöjen koko vaihtelee suuresti jäsenvaltioittain. Ranskassa asuu noin puoli miljoonaa juutalaista. Pienimpiin yhteisöihin kuuluu muutamia tuhansia tai vain muutamia satoja jäseniä – holokaustin seuraukset näkyvät siten usein vielä tänä päivänäkin.

[Jews in Europe at the turn of the Millennium. Population trends and estimates](#), Sergio DellaPergola ja Daniel Staetsky, JPR European Jewish Demography Unit, lokakuu 2020.

Juutalaisuus on sittemmin saanut uutta elinvoimaa Euroopassa. Viime vuosikymmeninä juutalainen elämäntapa ja kulttuuri ovat nousseet uuteen kukoistukseen monissa Euroopan maissa. Juutalainen identiteetti on saanut vahvistusta, ja se on erottamaton osa eurooppalaista yhteiskuntaa. Antisemitistisen hyökkäysten⁷ lisääntymisen myötä kuitenkin myös pelko on kasvanut juutalaisyhteisöissä⁸, ja juutalaisten tiloja on ollut tarpeen suojella järeämmin.

Viime vuosina EU:n juutalaisväestö on pienentynyt suurelta osin siksi, että juutalaisia on muuttanut EU:n ulkopuolelle.⁹ Taustalla on useita eri syitä¹⁰, joista päälimmäisiä ovat turvallisuushuolet. Lisäksi moni kokee, ettei oma asuinmaa torju antisemitismiä määrätietoisesti¹¹ ja että julkista keskustelua juutalaisten tavoista ja perinteistä politisoidaan.

Antisemitismin torjunnan tehostaminen

Antisemitismiä on viimeksi kuluneiden 20 vuoden ajan torjuttu osana Euroopan unionin työtä rasismien torjumiseksi.¹² Antisemitismin huomattavan nousun vuoksi vastatoimia on viime vuosina tehostettu ja antisemitismin torjunta on asetettu EU:n poliittisen asialistan kärkeen. Vuonna 2015 Euroopan komissio nimitti ensikertaa antisemitismin torjunnan ja juutalaisen elämäntavan vaalimisen koordinaattorin. Euroopan parlamentti antoi kesäkuussa 2017 päätöslauselman antisemitismin torjunnasta¹³, ja neuvosto antoi joulukuussa 2018 julkilausuman antisemitismin torjunnasta¹⁴. Julkilausuman täytäntöönpanon tukemiseksi komissio perusti antisemitismin torjuntaa käsittelevän tilapäisen työryhmän¹⁵, jossa on edustajia jäsenvaltioista ja juutalaisyhteisöistä. Antisemitismin torjunta sisällytettiin joulukuussa 2019 osaksi eurooppalaisen elämäntavan edistämisestä vastaavan Euroopan komission varapuheenjohtajan vastuualaa. Tämä osoittaa, että antisemitismin torjuntaa on tarkoitus käsitellä poikkialaisena prioriteettina. Neuvosto antoi joulukuussa 2020 toisen antisemitismin torjuntaa koskevan julkilausuman¹⁶, jonka painopisteenä on antisemitismin torjunnan valtavirtaistaminen kaikilla politiikan aloilla. Lisäksi on hyväksytty useita strategioita, joilla edistetään tasa-arvon unioni -pakettia poikkialaisesti.¹⁷

Antisemitismi ja sen nousu edellyttävät EU:lta vahvempia vastatoimia. Tällä strategialla, joka on ensimmäinen laatuaan, komissio aikoo tehostaa merkittävästi antisemitismin torjuntaa ja

⁷ [Antisemitism: Overview of antisemitic incidents recorded in the European Union 2009-2019](#), Euroopan unionin perusoikeusvirasto.

⁸ Vuonna 2013 vastaajista 33 % sanoi pelkäävänsä joutuvansa fyysisen hyökkäyksen kohteeksi. Vuonna 2018 tämä osuus oli noussut 40 %:in. Discrimination and hate crime against Jews in EU Member States: experiences and perceptions of antisemitism, 2013 ([Euroopan unionin perusoikeusviraston ensimmäinen tutkimus, 2013](#)); ([Euroopan unionin perusoikeusviraston toinen tutkimus, 2018](#)).

⁹ [Are Jews leaving Europe?](#), Daniel Staetski, JPR Report, tammikuu 2017.

¹⁰ [International Migration of Jews](#) Sergio DellaPergola, 2007.

¹¹ Niistä, jotka vastasivat [Euroopan unionin perusoikeusviraston toiseen tutkimukseen \(2018\)](#), 70 % katsoo, ettei heidän asuinmaansa torju antisemitismiä tehokkaasti.

¹² Rotujen välistä yhdenvertaista kohtelua koskeva direktiivi ja yhdenvertaista kohtelua työssä koskeva direktiivi annettiin vuonna 2000. Tämän johdosta komission puheenjohtaja Romano Prodi kutsui vuonna 2004 koolle korkean tason konferenssin ”Europe, against antisemitism for a Union of diversity”. Samana vuonna silloinen Euroopan rasismien ja muukalaisvihan seurantakeskus (EUMC) laati antisemitismin määritelmän, joka myöhemmin muodosti perustan holokaustin muistoa kunnioittavan kansainvälisen liiton (International Holocaust Remembrance Alliance, IHRA) määritelmälle antisemitismistä.

¹³ [Euroopan parlamentin päätöslauselma 1. kesäkuuta 2017 antisemitismin torjunnasta.](#)

¹⁴ [Neuvoston julkilausuma antisemitismin torjunnasta](#), 6. joulukuuta 2018.

¹⁵ [Euroopan komission työ antisemitismin torjumiseksi.](#)

¹⁶ [Neuvoston julkilausuma antisemitismin torjunnan valtavirtaistamisesta kaikilla politiikan aloilla](#), 2. joulukuuta 2020.

¹⁷ Vuodesta 2020 lähtien seuraavilla aloilla: sukupuolten tasa-arvoa koskeva strategia (2020–2025), rasismintorjunnan toimintasuunnitelma (2020–2025), romanien tasa-arvoa, osallisuutta ja osallistumista koskeva strategiakehys (2020–2030), hlbtq-henkilöiden tasa-arvoa koskeva strategia (2020–2025) ja vammaisten oikeuksia koskeva strategia (2021–2030). Lisäksi Euroopan komissio on perustanut tasa-arvotyöryhmän ja nimennyt rasismintorjunnan koordinaattorin.

auttaa luomaan osallistavan yhteiskunnan, joka perustuu tasa-arvoon ja kunnioitukseen. Tavoitteena on varmistaa hyvät tulevaisuudennäkymät juutalaisille Euroopassa.

Tätä strategiaa varten on kuultu laajasti sidosryhmiä, joita asia koskee.¹⁸ Komissio kehottaa EU:n toimielimiä, jäsenvaltioita, kansainvälisiä järjestöjä ja kaikkia kansalaisyhteiskunnan toimijoita ja eurooppalaisia **sitoutumaan tulevaisuuteen, jossa antisemitismille ei ole sijaa EU:ssa eikä muuallakaan maailmassa**. Komissio aikoo käydä säännöllistä vuoropuhelua Euroopan parlamentin ja jäsenvaltioiden parlamenttien kanssa vauhdittaakseen uudistettuja toimia antisemitismin torjumiseksi ja juutalaisen elämäntavan vaalimiseksi. Tässä strategiassa, jossa otetaan kaikilta osin huomioon kansallinen toimivalta, esitetään komission toimenpidekehys vuosille 2021–2030. Strategialla pyritään myös tukemaan ja edistämään yhteistyötä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien välillä.

Mikä tärkeintä, tällä strategialla pyritään menemään pelkkiä antisemitismin vastatoimia pidemmälle. Tavoitteena on tehostaa toimia, jotta voidaan aktiivisesti ehkäistä ja torjua kaikenlaista antisemitismia ja varmistaa, että juutalainen elämäntapa kukoistaa osallistavassa ja moninaisessa EU:ssa. Strategian kolme painopistettä ovat seuraavat:

1 – Kaikenlaisen antisemitismin ehkäiseminen ja torjunta

2 – Juutalaisen elämäntavan suojeleminen ja vaaliminen EU:ssa

3 – Koulutus, tutkimus ja holokaustissa menehtyneiden muiston vaaliminen

Strategialla pyritään myös vakiinnuttamaan EU:n johtoasema **antisemitismin maailmanlaajuisessa torjunnassa**. EU:ssa toteutettavia toimia täydennetään siksi kansainvälisillä toimilla, jotka perustuvat edellä mainittuihin kolmeen painopisteeseen.

Kaikenlainen viha heikentää ihmisarvoa eikä sovi yhteen sen kanssa, mitä EU edustaa. Tämä strategia on osa komission pyrkimyksiä torjua kaikkia vihan, syrjinnän ja rasismin muotoja. Strategialla täydennetään EU:n rasismintorjunnan toimintasuunnitelmaa 2020–2025, koska myös rasismiin voi liittyä syrjintää ja vihaa, joka perustuu esimerkiksi uskontoon tai vakaumukseen. Tarvitaan poikkialaista lähestymistapaa¹⁹, jotta voidaan tasoittaa tietä antisemitismistä vapaaseen EU:hun, vaalia juutalaista elämäntapaa sen kaikissa muodoissa ja saada aikaan konkreettisia parannuksia juutalaisten ja heidän tulevaisuutensa hyväksi Euroopassa. Tässä strategiassa tarkastellaan tietyiltä osin myös sitä, mikä on yhteistä juutalaisille ja muille etnisille tai uskonnollisille vähemmistöille, jotka ovat kokeneet syrjintää.

I. KAIKENLAISEN ANTISEMITISMIN EHKÄISEMINEN JA TORJUNTA

”Muistakaamme, että suurinta kärsimystä uhrille ei aiheuta sortajan raakuus vaan sivustakatsojan vaikeneminen.”

— Elie Wiesel

Nykypäivän antisemitismi voi itää ääriryhmissä, jotka kannattavat oikeistolaista, vasemmistolaista tai islamistista ääriajattelua, ja verhoutua antisionismin taakse, eikä siltä

¹⁸ Strategia perustuu [laajaan kuulemiseen](#), johon on osallistunut muun muassa kansallisia ja alueellisia viranomaisia, juutalaisyhteisöjen ja -järjestöjen edustajia, riippumattomia asiantuntijoita ja tutkijoita, Euroopan unionin perusoikeusviraston edustajia, kansainvälisten organisaatioiden edustajia sekä muiden sidosryhmien edustajia (ks. tiivistelmäraportti [täältä](#)).

¹⁹ Ks. esim. Graham, D. and Boyd, J., ”[Understanding more about antisemitic hate crime: Do the experiences, perceptions and behaviours of European Jews vary by gender, age and religiosity?](#)” - Institute for Jewish Policy Research, 2017.

säästy myöskään yhteiskunnan ydin.²⁰ Juutalaisvastainen puhe tai toimintatapa voi olla avointa tai peiteltyä, tietoista tai tiedostamatonta. Antisemitismi voi näkyä laittomina tekoina, jotka ovat rangaistavia EU:n ja kansainvälisen oikeuden nojalla. Israelin valtioon liittyvä antisemitismi²¹ on tätä nykyä kaikkein yleisin Euroopan juutalaisten kohtaama antisemitismin muoto verkossa.²² Pitkään jatkuvat juutalaisvastaiset salaliittoteoriat ja disinformaatio ovat vahingollisia, vaikka ne eivät olisikaan laitonta toimintaa. Ne ylläpitävät ennakkoluuloja ja stereotypioita ja voivat johtaa syrjintään, marginalisoitumiseen, radikalisoitumiseen ja viharikoksiin.

Komissio on vuodesta 2017 lähtien käyttänyt IHRAn laatimaa, oikeudellisesti ei-sitovaa antisemitismin määritelmää²³ käytännön ohjausvälineenä ja perustana työssään antisemitismin torjumiseksi.²⁴ IHRAn määritelmä on viitekäytäntö oikeuksiin perustuvan ja uhrikeskeisen lähestymistavan edistämiseksi.²⁵ Komissio julkaisi tammikuussa 2021 yhteistyössä IHRAn kanssa asiakirjan *Handbook for the practical use of the IHRA working definition of antisemitism*²⁶, jossa esitellään kansainvälisten organisaatioiden, kansallisten hallintojen, kansalaisyhteiskunnan ja juutalaisyhteisöjen hyviä käytäntöjä asianomaisen määritelmän käytöstä eri puolilla Eurooppaa.²⁷

1.1. Antisemitismin torjunta kaikilla politiikan aloilla ja EU:n varojen mobilisointi

Antisemitismin torjunta on monimutkainen haaste. Antisemitismin monet ilmentymät ja esiintyvyys kaikessa yhteiskunnallisessa ja poliittisessa elämässä edellyttävät kattavia vastatoimia. Näitä ovat muun muassa vankan sääntelykehyksen asianmukainen täytäntöönpano, turvallisuusnäkökohtien huomioon ottaminen sekä koulutus- ja osallistamistoimien toteuttaminen.

Komissio aikoo sen vuoksi ottaa antisemitismin torjunnan järjestelmällisesti huomioon laatiessaan toimintalinjoja, lainsäädäntöä ja rahoitusohjelmia. Komissio kehottaa myös muita EU:n toimielimiä tekemään yhteistyötä tätä edistävien valtavirtaistamisvälineiden ja -käytäntöjen vahvistamiseksi. Lisäksi jäsenvaltiot ovat jo sitoutuneet ehkäisemään ja torjumaan kaikenlaista antisemitismia asiaa koskevien uusien kansallisten strategioidensa

²⁰ Lisätietoja antisemitismistä levittävistä tahoista, ks. [Euroopan unionin perusoikeusviraston toinen tutkimus, 2018](#).

²¹ Monien sidosryhmien käyttämä termi, joka on linjassa IHRAn määritelmän kanssa; juutalaisia syytetään esimerkiksi siitä, että he ovat lojaalempia Israelille tai väitetyille juutalaisten maailmanlaajuisesti yhteisille prioriteeteille kuin omalle asuinmaalleen, väitetään, että Israelin valtion olemassaolo perustuu rasistisille pyrkimyksille, tai kaikkien juutalaisten katsotaan olevan vastuussa Israelin valtion toimista.

²² Euroopan juutalaisista 79 % kokee tulleen syytetyksi Israelin valtion toimista. Vastaajista 69 % kertoo arabien ja Israelin välisen konfliktin vaikuttaneen turvallisuudentunteeseensa ([Euroopan unionin perusoikeusviraston toinen tutkimus, 2018](#)).

²³ Määritelmän mukaan ”Antisemitismi on tietty juutalaisia koskeva näkemys, joka voi ilmetä vihana juutalaisia kohtaan. Antisemitismin retoriset ja fyysiset ilmentymät on suunnattu juutalaisiin tai muihin kuin juutalaisiin henkilöihin ja/tai heidän omaisuuteensa, juutalaisyhteisön instituutioihin ja uskonnollisiin tiloihin.” [IHRAn määritelmän](#) yhteydessä annetaan selvittäviä esimerkkejä.

²⁴ IHRAn määritelmä vahvistettiin neuvoston julkilausumissa vuosina [2018](#) ja [2020](#) ja Euroopan parlamentin [päättöslauselmassa](#) 1. kesäkuuta 2017. Sitä käytetään koulutuksessa ja antisemitismin paljastamisen apuvälineenä. Se ei vaikuta EU:n tai kansallisiin oikeudellisiin määritelmiin, joiden nojalla ratkaistaan, missä määrin jokin toiminta tai puhe on laitonta syrjintää, vihapuhetta, puolueellista yllyttämistä viharikokseen tai antisemitismin laittomia ilmentymiä.

²⁵ Viime aikoina on laadittu myös muita antisemitismin määritelmiä (ks. The Nexus Document (2020) ja Jerusalem Declaration on Antisemitism (2021)).

²⁶ [Handbook for the practical use of the IHRA working definition of antisemitism](#).

²⁷ Myös Euroopan rasismin ja suvaitsemattomuuden vastaisen komission (ECRI) 14. syyskuuta 2021 julkaisema asiakirja [General Policy Recommendations on preventing and combating Antisemitism](#) voi toimia hyödyllisenä viiteasiakirjana.

avulla tai sellaisten toimenpiteiden avulla, jotka sisältyvät jo olemassa oleviin rasismin, muukalaisvihan, radikalisoitumisen ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjumista koskeviin kansallisiin strategioihin ja/tai toimintasuunnitelmiin.²⁸ Jotta näillä strategioilla olisi vaikuttavuutta, niihin on sisällyttävä kohdennettuja toimia ja niitä on tuettava asianmukaisella rahoituksella. Myös IHRAn määritelmän hyväksyminen²⁹ ja erityislähettiläiden tai -koordinaattoreiden nimittäminen kaikissa jäsenvaltioissa on välttämätöntä, jotta vaikuttavuus kansallisella tasolla voidaan taata.

Strategian menestyksen kannalta on keskeistä, että sen toteuttamiseen osallistuu laajemmin kansalaisjärjestöjä ja juutalaisyhteisöjä. Komissio aikoo aktiivisesti vahvistaa tällaista yhteistyötä ja tarjota rahoitustukea aloitteisiin, joita toteutetaan strategian kattamilla aloilla.

Kohdennettuja toimia on tarkoitus toteuttaa useiden erilaisten EU:n rahoitusohjelmien avulla³⁰. Yksi näistä on **kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelma**³¹, joka **1,55 miljardin euron budjetillaan on suurin perusoikeuksien edistämiseen koskaan käytetty EU:n rahoitusohjelma**. Toimia tuetaan myös muun muassa seuraavista EU:n ohjelmista: oikeusalan ohjelma, Horisontti Eurooppa -puiteohjelma, Luova Eurooppa -ohjelma, Erasmus+-ohjelma, sisäisen turvallisuuden rahasto, koheesiopolitiikan rahastot, naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline (NDICI) sekä liittymistä valmisteleva tukiväline (IPA). Lisäksi komissio voi teknisen tuen välineen avulla rahoittaa rakennuudistuksia jäsenvaltioissa, myös useita maita kattavalta pohjalta, jotta voidaan lujittaa yhteistyötä ja hyödyntää parhaita käytäntöjä syrjinnän ja antisemitismin torjumiseksi.

Jäsenvaltioiden kaikkien toimien, joihin käytetään EU:n rahoitusta, on oltava kaikilta osin syrjimättömyyden periaatteen mukaisia. Erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjaa, jossa kielletään kaikenlainen syrjintä, joka perustuu esimerkiksi rodulliseen tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, on noudatettava kaikilta osin ohjelmien valmistelu-, toteutus-, seuranta-, raportointi- ja arviointivaiheessa. Rahoitus voidaan keskeyttää tapauksissa, joissa rikotaan EU:n syrjinnänvastaisia sääntöjä, esimerkiksi jos juutalaisia syrjitään heidän uskontonsa tai etnisyytensä perusteella. Komissio ja jäsenvaltiot seuraavat näiden sääntöjen noudattamista kaikkien EU:n rahoittamien ohjelmien osalta.

Strategian täytäntöönpanon tukemiseksi ja jäsenvaltioiden toimien koordinoimisen helpottamiseksi komissio aikoo tehdä tilapäisestä **antisemitismin torjuntaa käsittelevästä työryhmästä** pysyvän rakenteen, joka tuo yhteen jäsenvaltioiden, juutalaisyhteisöjen ja muiden sidosryhmien edustajia.

EU ja jäsenvaltiot saavat tukea myös Euroopan unionin perusoikeusvirastolta (FRA) todistusaineiston, avun ja asiantuntemuksen muodossa tämän strategian ja kansallisten antisemitismin torjuntaa koskevien strategioiden tai toimintasuunnitelmien täytäntöönpanon seurannassa.

Keskeiset toimet

Komissio aikoo

- järjestää vuotuisen **antisemitismin torjuntaa käsittelevän kansalaisyhteiskuntafoorumin**, joka tuo yhteen komission, juutalaisyhteisöjen,

²⁸ [Neuvoston julkilausuma antisemitismin torjunnan valtavirtaistamisesta kaikilla politiikan aloilla](#), 2. joulukuuta 2020.

²⁹ [Seuraavat EU:n jäsenvaltiot ovat jo hyväksyneet tai vahvistaneet IHRAn antisemitismimääritelmän](#): Itävalta, Belgia, Bulgaria, Kypros, Tšekki, Saksa, Kreikka, Espanja, Ranska, Unkari, Italia, Liettua, Luxemburg, Alankomaat, Romania, Ruotsi, Slovakia ja Slovenia.

³⁰ Voimassa olevan monivuotisen rahoituskehityksen 2021–2027 puitteissa.

³¹ [C\(2021\) 2699 final; CERV-ohjelma](#).

kansalaisyhteiskunnan ja muiden sidosryhmien edustajia. Tavoitteena on luoda yhteyksiä ja maksimoida yhteisten toimien ja EU:n rahoituksen vaikutukset;

- tukea jäsenvaltioita antisemitismiin tai syrjinnän torjuntaa koskevien **kansallisten strategioiden laatimisessa ja täytäntöönpanossa** teknisen tuen välineen³² kautta ja arvioida strategioita vuoden 2023 loppuun mennessä.

Jäsenvaltioita kannustetaan

- **laatimaan kansalliset antisemitismiin torjuntaa koskevat strategiansa** vuoden 2022 loppuun mennessä tai sisällyttämään asiaa koskevia toimenpiteitä jo olemassa oleviin rasminvastaisiin kansallisiin toimintasuunnitelmiinsa ja varmistamaan **riittävä rahoitus** strategioiden täytäntöön panemiseksi;
- **hyväksymään ja ottamaan käyttöön IHRAn määritelmä antisemitismistä** ja rohkaisemaan paikallisviranomaisia, alueita, kaupunkia, instituutioita ja organisaatioita tekemään samoin;
- **nimeämään erityislähettiläitä/-koordinaattoreita**, joiden tehtävänä on torjua antisemitismia ja vaalia juutalaista elämäntapaa.

1.2. Antisemitistisen vihapuheen ja antisemitististen viharikosten torjuminen

Antisemitistisiin ennakkosenteisiin perustuvat rikokset kohdistuvat pääasiassa juutalaisiin.³³ Sanalliset ja fyysiset antisemitismien ilmenemismuodot voivat kuitenkin suuntautua myös muihin kuin juutalaisiin.³⁴



Enemmistö (71 %) niistä juutalaisista, jotka toisinaan käyttävät tai pitävät esillä esineitä, joista heidät voi tunnistaa juutalaisiksi, välttää tekemästä niin ainakin silloin tällöin³⁵.

Nuorista eurooppalaisista juutalaisista 44 % on kokenut antisemitististä häirintää³⁶.



Puitepäättös rasismien ja muukalaisvihan torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin³⁷ tarjoaa vahvan sääntelykehyksen antisemitististen viharikosten ja vihapuheen torjumiseksi. Sillä voidaan puuttua myös sellaiseen holokaustin julkiseen puolusteluun, kieltämiseen tai törkeään vähättelyyn, joka on omiaan yllyttämään väkivaltaa tai vihaa. Puitepäättöksen täysimääräinen ja asianmukainen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on yksi

³² [Asetus \(EU\) 2021/240](#).

³³ Asiakirja [Antisemitism: Overview of antisemitic incidents recorded in the European Union 2009-2019](#) osoittaa, että jäsenvaltioissa ja alan kansalaisjärjestöjen toimesta tehdään vuosittain tuhansia virallisia ilmoituksia antisemitismistä.

³⁴ Ks. [IHRAn määritelmä antisemitismistä](#).

³⁵ [Euroopan unionin perusoikeusviraston toinen tutkimus, 2018](#).

³⁶ [Young Jewish Europeans: perceptions and experiences of antisemitism](#), Euroopan unionin perusoikeusvirasto, 2019.

³⁷ [Neuvoston puitepäättös 2008/913/YOS, 28. marraskuuta 2008](#).

komission ensisijaisista tavoitteista.³⁸ Lainvalvontaviranomaisilla ja oikeuslaitoksilla on ratkaisevan tärkeä rooli vihapuhetta ja viharikoksia koskevan lainsäädännön (myös puitepäättöksen) tehokkaassa täytäntöönpanossa ja uhrien oikeuksien turvaamisessa. Sääntelykehiksen vahvistamiseksi edelleen komissio aikoo käynnistää vuonna 2021 aloitteen, jolla nk. EU:n rikosluetteloon sisällytetään viharikokset ja vihapuhe.³⁹

Komissio tukee jäsenvaltioiden toimia **rasismin, muukalaisvihan ja muiden suvaitsemattomuuden muotojen torjumista käsittelevän EU:n korkean tason työryhmän**⁴⁰ kautta ja tekee yhteistyötä EU:n lainvalvontakoulutusviraston (CEPOL), Euroopan unionin perusoikeusviraston⁴¹, Euroopan juridisen koulutusverkoston (EJTN), jäsenvaltioiden ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Tavoitteena on **kehittää koulutusta ja valmiuksia** lainvalvonnan ja oikeuslaitosten alalla, parantaa viharikosten kirjaamista ja tietojenkeruuta, kannustaa uhreja tekemään ilmoituksia viharikoksista ja lujittaa yhteistyötä lainvalvontaviranomaisten ja juutalaisyhteisöjen välillä.

Uhrien oikeuksia koskevalla EU:n strategialla (2020–2025)⁴² pyritään varmistamaan, että antisemitististen viharikosten ja muiden vastaavien rikosten uhrit voivat kaikilta osin luottaa siihen, että heidän oikeutensa toteutuvat ja että heitä suojellaan toissijaiselta uhriksi joutumiselta⁴³. **Antisemitististen välikohtausten uhreille tarkoitetut tukirakenteet ovat Euroopassa usein riittämättömiä.** Jäsenvaltioita kannustetaan perustamaan yhdenmukaisia ja kohdennettuja erityistukipalveluita, jotka on tarkoitettu kaikkein haavoittuvimmille uhreille, kuten antisemitististen viharikosten uhreille. Jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että poliisit ja muut, jotka ovat tekemisissä antisemitististen viharikosten uhrien kanssa, saavat erityistä syrjimättömyyskoulutusta.

Komissio aikoo jatkossakin seurata **uhrien oikeuksia koskevan direktiivin**⁴⁴ täytäntöönpanoa. Kyseisellä direktiivillä varmistetaan, että kaikilla rikoksen uhreilla on käytettävissään tarvitsemansa oikeudet, myös mahdollisuus saada erityistukipalveluja ja suojelutoimenpiteitä heidän yksilöllisiä tarpeitaan ja haavoittuvuuttaan vastaavasti. Komissio tukee **eurooppalaisella oikeusalan koulutusstrategiallaan (2021–2024)**⁴⁵ oikeusalan ammattilaisten koulutusta sen varmistamiseksi, että EU:n oikeutta sovelletaan asianmukaisesti ja että alan ammattilaisilla on asianmukaiset taidot. Komissio aikoo myös tukea **antisemitismiä käsittelevän koulutuksen ja koulutusmateriaalin kehittämistä** ja asettaa asianomaisen koulutuksen ja materiaalin yleisesti saataville Euroopan oikeusportaalissa olevalle Euroopan koulutusfoorumille⁴⁶. **Lasten oikeuksia koskevalla EU:n strategialla**⁴⁷ komissio pyrkii sisällyttämään lasten oikeudet osaksi kaikkia EU:n politiikkoja, jotta lapsia voidaan suojella paremmin esimerkiksi uskontoon tai vakaumukseen perustuvalta syrjinnältä.

³⁸ Komissio on lokakuusta 2020 lähtien nostonut useita rikkomuskanteita sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiot saattavat puitepäättöksen kaikilta osin ja asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöään.

³⁹ Ks. SEUT-sopimuksen 83 artikla.

⁴⁰ <https://ec.europa.eu/newsroom/just/items/51025/en>

⁴¹ [Encouraging hate crime reporting - The role of law enforcement and other authorities](#), Euroopan unionin perusoikeusvirasto, 2021.

⁴² [COM\(2020\) 258 final](#).

⁴³ Toissijainen uhriksi joutuminen voidaan määritellä uhreille koituviksi kielteisiksi seurauksiksi, jotka voivat aiheutua heidän osallistumisestaan rikosoikeudellisiin menettelyihin, mukaan lukien tilanteet, joissa uhri kohtaa rikoksentekijän, oikeusviranomaiset ja/tai suuren yleisön.

⁴⁴ [Direktiivi 2012/29/EU](#).

⁴⁵ [COM\(2020\) 713 final](#).

⁴⁶ [Euroopan koulutusfoorumi \(ETP\)](#).

⁴⁷ [COM\(2021\) 142 final](#).

On ratkaisevan tärkeää, että **antisemitistisistä välikohtauksista on saatavilla luotettavaa ja vertailukelpoista dataa**. Tällaisten tietojen avulla voidaan arvioida juutalaisvastaisuuden leviämistä Euroopassa ja pysäyttää se tehokkaasti.⁴⁸ Eri tiedot eivät kuitenkaan ole välttämättä keskenään vertailukelpoisia, sillä jäsenvaltiot kirjaavat tällaisia välikohtauksia usein eri menetelmillä. **Euroopan unionin perusoikeusvirasto aikoo auttaa jäsenvaltioita parantamaan ja yhdenmukaistamaan menetelmiään** tapausten kirjaamiseksi ja tietojen keräämiseksi viharikoksista, muun muassa antisemitismistä. Tämä työ tehdään rasismien, muukalaisvihan ja muiden suvaitsemattomuuden muotojen torjumista käsittelevän EU:n korkean tason työryhmän puitteissa.

Haasteena on kuitenkin korkea ilmoituskynnys: kyselyyn osallistuneista juutalaisista 79 prosenttia ei tehnyt ilmoitusta kaikkein vakavimmasta kohtaamastaan antisemitismin muodosta millekään organisaatiolle.⁴⁹ Jäsenvaltioiden olisi tehtävä ilmoituksen tekeminen helpommaksi antisemitistisen viharikoksen ja vihapuheen uhreille ja tarjottava heille tätä varten useita erilaisia ilmoituskanavia. Näin voidaan madaltaa ilmoituskynnystä ja parantaa tällaisten välikohtausten kirjaamista.

Keskeiset toimet

Komissio aikoo

- tukea CERV-ohjelman kautta organisaatioita ja hankkeita, joiden tavoitteena on torjua ja **kirjata tapauksia, joissa on kyse antisemitistisestä vihapuheesta ja viharikoksesta**;
- auttaa jäsenvaltioita varmistamaan muun muassa EU:n rahoituksen kautta, että antisemitistisen viharikoksen uhrien saatavilla ja käytettävissä on **yhdenmukaisia ja kohdennettuja tukipalveluita**;
- lisätä muun muassa Euroopan juridisen koulutusverkoston (EJTN) ja EU:n lainvalvontakoulutusviraston (CEPOL) kautta tukea **oikeus- ja lainvalvonta-alan ammattilaisille tarkoitettuihin koulutusohjelmiin ja valmiuksien kehittämiseen antisemitismin torjumiseksi**.

Jäsenvaltioita kannustetaan

- **saattamaan voimaan ja panemaan täytäntöön** pikaisesti rasismien ja muukalaisvihan torjumista koskeva **puitepäätos** sekä nostamaan syyte antisemitistisestä vihapuheesta ja viharikoksesta EU:n ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti;
- koordinoimaan toimiaan tiiviisti EJTN:n ja CEPOL:n kanssa ja tekemään läheistä yhteistyötä kansalaisjärjestöjen kanssa **koulutuksen alalla** antisemitismin torjumiseksi.

1.3. Antisemitismin torjuminen verkossa

Antisemitismia esiintyy laajasti internetissä⁵⁰. Seurauksina voivat olla radikalisoituminen ja fyysiset hyökkäykset. Väkivaltaa ja vihaa lietsova antisemitistinen puhe – esiintyipä sitä

⁴⁸ [Saksa](#) ja [Yhdistynyt kuningaskunta](#) rahoittavat [kansalaisjärjestöjä](#), jotka kirjaavat antisemitistisiä välikohtauksia poliisiviranomaisten kanssa sovitulla menetelmällä. Näillä kansalaisjärjestöillä on yhteyksiä juutalaisyhteisöjen rakenteisiin, ja ne antavat toiminnallaan panoksen poliisin virallisiin tilastoihin.

⁴⁹ [Euroopan unionin perusoikeusviraston toinen tutkimus, 2018](#).

⁵⁰ Kyselyyn osallistuneista Euroopan juutalaisista 89 % katsoo antisemitismin olevan ongelmallisinta verkossa; 80 % ilmoitti kohdanneensa myrkyllisen kielenkäytön muodoista eniten antisemitistisiä huomautuksia. ([Euroopan unionin perusoikeusviraston toinen tutkimus, 2018](#)). Juutalaisiin kohdistuu hyvin paljon myrkyllistä kielenkäyttöä verkossa (alustasta riippuen 6,3–27,9 %). Tutkimus: [Heroes and scapegoats](#), 2021.

verkossa tai muualla – on kriminalisoitu rasismien ja muukalaisvihan torjuntaa koskevassa puitepäätöksessä. Antisemitistiset stereotyypit, salaliittoteoriat ja disinformaatio ovat vahingollisia, vaikka ne eivät välttämättä ole laitonta toimintaa. Antisemitismi on lisääntynyt jyrkästi verkossa covid-19-pandemian alusta alkaen.⁵¹ Jotta tähän ongelmaan voitaisiin puuttua tehokkaasti, tarvitaan lisätietoja siitä, miten antisemitistinen sisältö leviää verkossa ja millaisia ovat tällaista sisältöä jakavien henkilöiden taustat ja vaikuttimet. Lisäksi on otettava käyttöön uusia ja innovatiivisia menetelmiä syrjinnän ja antisemitistisen kybervihan torjumiseksi.

Natseihin liittyviä symboleita, keräilyesineitä ja natsikirjallisuutta sekä niiden nykymuunnelmia on verkossa helposti saatavilla. Tällaisten tuotteiden esillepano ja myynti saattavat olla vihapuhetta sellaisen kansallisen lainsäädännön nojalla, jolla puitepäätös on pantu täytäntöön, jos niillä lietsotaan julkisesti vihaa ja väkivaltaa. Joka tapauksessa niiden saatavuus verkossa saattaa ylläpitää natsi-ideologiaa ja toimia yllykkeenä antisemitistisille alakulttuureille. On tarpeen vahvistaa vuoropuhelua elinkeinoelämän ja tietotekniikkayritysten kanssa, jotta voidaan varmistaa, että ne tekevät yhteistyötä tällaisten tuotteiden esillepanon ja/tai myynnin estämiseksi. Vuoropuhelun perustana käytetään kokemusta, jota on saatu käytännönsäännöistä verkossa esiintyvän laittoman vihapuheen torjumiseksi.

Audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan direktiivin⁵² mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että videonjakoalustan tarjoajat toteuttavat asianmukaiset toimenpiteet suojellakseen yleisöä sellaiselta audiovisuaaliselta sisällöltä ja kaupalliselta viestinnältä, joka sisältää yllyttämistä väkivaltaan tai vihaan. Tämä koskee myös antisemitististä sisältöä. Ehdotuksessa **digipalvelusäädökseksi**⁵³ esitetään, että verkkoalustojen on noudatettava selkeitä, yhdenmukaistettuja huolellisuusvelvoitteita, mukaan lukien laitonta sisältöä ja laittomia tuotteita koskevat ilmoitus- ja toimintamenettelyt. Näin käyttäjillä olisi paremmat mahdollisuudet tehdä ilmoituksia vihapuheesta helposti ja tehokkaasti. Lisäksi ehdotuksessa esitetään, että erittäin suurten verkkoalustojen osalta on korjattava puutteet, jotka mahdollistavat laittoman ja haitallisen toiminnan verkossa erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä kohtaan.

Komissio ja tietotekniikkayritykset noudattavat **käytännönsäätöjä verkossa esiintyvän laittoman vihapuheen torjumiseksi**⁵⁴ vapaaehtoiselta pohjalta estääkseen laittoman – myös antisemitistisen – vihapuheen leviämistä. Europol koordinoi Euroopan laajuisia toimintapäiviä, jotta EU:n jäsenvaltioiden olisi helpompi toteuttaa yhdenmukaisia toimia vihaa ja terroristista sisältöä verkossa levittäviä ryhmiä ja yksilöitä vastaan. Toimintapäivien kohteena ovat verkossa esiintyvä rasistinen ja muukalaisvihamielinen vihapuhe⁵⁵ sekä terroristinen ja väkivaltainen äärisisältö, muun muassa antisemitistinen sisältö.

Komissio ja Euroopan ulkosuhdehallinto (EUH) aikovat **disinformaation torjuntaa koskevan toimintasuunnitelman**⁵⁶ ja **eurooppalaisen demokratian toimintasuunnitelman**⁵⁷ puitteissa kiinnittää edelleen erityistä huomiota toimiin, joilla analysoidaan ja torjutaan disinformaatiokampanjoita, vihapuhetta, yllyttämistä väkivaltaan ja äärimielisyyksiretoriikkaa. Tätä työtä tehdään muun muassa EUH:n East

⁵¹ Tutkimuksessa [The rise of antisemitism online during the pandemic](#) todettiin, että antisemitististen päivitysten määrä nousi pandemian aikana seitsemänkertaiseksi ranskankielisillä verkkosivuilla ja yli 13-kertaiseksi saksankielisillä verkkosivuilla.

⁵² [Direktiivi 2010/13/EU](#).

⁵³ [COM\(2020\) 825 final](#).

⁵⁴ [Käytännönsäännöt verkossa esiintyvän laittoman vihapuheen torjumiseksi](#).

⁵⁵ [Stopping Hate Speech Online: Europol Coordinates First Europe-Wide Action Day](#), 5. marraskuuta 2020.

⁵⁶ [JOIN\(2018\) 36 final](#).

⁵⁷ [COM\(2020\) 790 final](#).

StratCom -työryhmässä. Lisäksi **disinformaatiota koskevia käytännesääntöjä**⁵⁸ vahvistetaan parhaillaan vahvistetaan⁵⁹, mikä osaltaan auttaa torjumaan antisemitismia verkossa. Kansalaisjärjestöt tekevät tiivistä yhteistyötä komission ja verkkoalustojen kanssa, jotta molempia käytännesääntöjä sovellettaisiin asianmukaisesti.

Uudet teknologiat tuovat mukanaan uusia mahdollisuuksia parantaa ihmisten elämää, mutta ne voivat myös lisätä syrjintää ja haitallista verkkosisältöä, myös antisemitististä sisältöä. **Tekoälysäädöksellä**⁶⁰ pyritään estämään suuririskisiä tekoälyjärjestelmiä levittämästä syrjintää ja ennakoasenteita, myös antisemitististä vihaa. Tekoälyalgoritmien avulla voidaan myös vahvistaa myönteisiä viestejä ja vastanarratiiveja, joiden avulla asiantuntijat voivat yhdessä torjua antisemitismia, salaliittoteorioita ja holokaustin kieltämistä tai vääristelyä verkossa.

Keskeiset toimet

Komissio aikoo

- lujittaa verkossa esiintyvän antisemitismin torjuntaa tukemalla **luotettavien ilmoittajien ja juutalaisorganisaatioiden Euroopan laajuisen verkoston** perustamista käytännesääntöjen mukaisesti; se aikoo myös tukea eurooppalaista digitaalisen median seurantafoorumia ja sen kansallisia keskuksia, jotta voidaan **lisätä niiden faktantarkistajakapasiteettia** disinformaation paljastamiseksi; lisäksi komissio aikoo tehdä yhteistyötä riippumattomien organisaatioiden kanssa **vastanarratiivien** kehittämiseksi, myös muilla kuin EU:n kielillä;
- järjestää **Hackathon**-tapahtuman, jotta asiantuntijoiden on helpompi vaihtaa näkemyksiä ja kehittää uusia innovatiivisia tapoja antisemitismin torjumiseksi verkossa ja muussa digitaalisessa ympäristössä;
- tehdä yhteistyötä elinkeinoelämän ja tietotekniikkayritysten kanssa, jotta voidaan **estää natsisymbolien, -keräilyesineiden ja -kirjallisuuden esillepano ja myynti** verkossa;
- toteuttaa **kattavan data-analyysin**, jotta voidaan ymmärtää paremmin antisemitismin leviämistä verkossa;
- ottaa huomioon antisemitistisen vihapuheen tulevassa päivitettyssä **strategiassa internetin parantamiseksi lasten näkökulmasta**.

Jäsenvaltioita kannustetaan

- **tukemaan muun muassa taloudellisesti kansalaisjärjestöjä**, jotka torjuvat antisemitististä vihapuhetta, disinformaatiota ja salaliittoteorioita verkossa asiaankuuluvilla kielillä;
- **vahvistamaan** kansallisten lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten **kapasiteettia** nostaa syyte verkossa esiintyvistä vihapuheista.

1.4. Juutalaisuuteen perustuvan syrjinnän torjunta

Juutalaiset ovat vaarassa kohdata syrjintää erityisesti silloin, kun heidät voidaan tunnistaa juutalaisiksi eli kun he käyttävät *kipaa* tai Daavidin tähti -kaulakorua tai kertovat avoimesti juutalaisesta identiteetistään. Juutalaiset saattavat kohdata syrjintää työhaussa tai työelämässä ja muilla aloilla, joita ovat esimerkiksi koulutus, terveydenhuolto ja asuminen. EU:n oikeuden mukaan syrjintä, joka perustuu rodulliseen tai etniseen alkuperään, uskontoon

⁵⁸ [Disinformaatiota koskevat käytännesäännöt](#).

⁵⁹ [COM\(2021\) 262 final](#).

⁶⁰ [COM\(2021\) 206 final](#).

tai vakaumukseen, mukaan lukien antisemitismi, on kielletty. Erityisesti **rotujen välistä yhdenvertaista kohtelua koskeva direktiivi**⁶¹ suojelee juutalaisia rotuun tai etniseen alkuperään perustuvalta syrjinnältä (myös häirinnältä) tietyillä elämänalueilla⁶². **Yhdenvertaista kohtelua työssä koskeva direktiivi**⁶³ puolestaan suojelee juutalaisia uskontoon tai vakaumukseen perustuvalta syrjinnältä tai häirinnältä työelämässä.

Kansalliset tasa-arvoelimet edistävät, analysoivat, seuraavat ja tukevat yhtäläistä kohtelua. Komissio aikoo vuoteen 2022 mennessä ehdottaa uutta lainsäädäntöä niiden roolin vahvistamiseksi. Moninaisuussitoumukset kannustavat organisaatioita kehittämään ja panemaan täytäntöön moninaisuutta ja osallisuutta edistäviä toimintalinjoja työpaikoilla. EU:n monimuotoisuusverkoston⁶⁴ tehtävänä on mahdollistaa kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihto ja jakaminen sitoumusten allekirjoittajien välillä. Tarkoituksena on myös puuttua järjestelmällisesti niihin erityisiin haasteisiin, joita liittyy antisemitismin tunnistamiseen ja torjuntaan työpaikoilla.

Juutalaisista ei juurikaan ole saatavilla **yhdenvertaisuusdataa**. Tämä johtuu ensinnäkin siitä, että rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen perustuvien tietojen kerääminen on arkaluonteista, ja toisekseen siitä, että Euroopan juutalaiset ovat suhteellisen pieni väestöryhmä, minkä vuoksi laajemmat selvitykset eivät tuota tulokseksi kovinkaan paljon aggregoitua tietoa. Syrjimättömyyttä, yhdenvertaisuutta ja moninaisuutta käsittelevä EU:n korkean tason ryhmä auttaa yhdenvertaisuustietoja käsittelevän alaryhmänsä kautta jäsenvaltioita keräämään dataa yhdenvertaisuustilanteen analysoimiseksi, kunnioittaen kaikkia perusoikeuksia.⁶⁵ Lisäksi komissio aikoo toteuttaa toimia rotuun ja etniseen alkuperään perustuvien stereotyyppien torjumiseksi yhdessä median, kansalaisyhteiskunnan ja rotunsa tai etnisen alkuperänsä vuoksi vähemmistöön kuuluvien edustajien kanssa. Se aikoo myös varmistaa, että yhdenvertaisuusdataa kerätään johdonmukaisella tavalla, erityisesti kun on kyse rodun ja etnisen alkuperän mukaan eriytetystä tiedoista⁶⁶.

Keskeiset toimet

⁶¹ [Direktiivi 2000/43/EU](#).

⁶² Työllisyys, ammatillinen ja muu koulutus, sosiaalinen suojelu, mukaan lukien sosiaaliturva, sosiaalietuudet sekä tavaroiden ja palvelujen saatavuus ja tarjonta, mukaan lukien asuminen.

⁶³ [Direktiivi 2000/78/EY](#).

⁶⁴ [EU:n monimuotoisuusverkosto](#)

⁶⁵ [Subgroup on Equality Data, FRA, 2019](#).

⁶⁶ [Rasismintorjunnan toimintasuunnitelma, COM\(565\) final](#).

Komissio aikoo

- ehdottaa **sitovia normeja kansallisille tasa-arvoelimille** vuoteen 2022 mennessä ja tehdä yhteistyötä **Equinetin⁶⁷** ja **tasa-arvoelinten** kanssa lisätäkseen niiden tietämystä antisemitismistä;
- auttaa jäsenvaltioita **suunnittelemaan ja toteuttamaan uudistuksia**, joilla pyritään torjumaan kouluissa syrjintää yleensä ja antisemitismia erityisesti, teknisen tuen välineen avulla, myös useita maita kattavalta pohjalta, jotta voidaan lujittaa yhteistyötä ja hyödyntää parhaita käytäntöjä;
- nivoa tiedot antisemitismistä ja juutalaisista EU:ssa osaksi rodun tai etnisen alkuperän, uskonnon tai vakaumuksen mukaan eriytetyn **yhdenvertaisuusdatan keruuta ja käyttöä**.

Jäsenvaltioita kannustetaan

- huolehtimaan siitä, että **kansallisilla tasa-arvoelimillä on riittävät valmiudet** varmistaa, että juutalaisuuteen perustuviin syrjintätapauksiin puututaan asianmukaisella tavalla ja että niistä tehdään ilmoitus;
- **puuttamaan juutalaisuuteen perustuvaan syrjintään** kaikilla aloilla, mukaan lukien koulutus, työelämä, terveydenhuolto ja asuminen, koulutus- ja tiedotustoimilla ja muilla kohdennetuilla toimilla.

1.5. Euroopan komissio esimerkkinä

Komissio aikoo jatkossakin pyrkiä henkilöstöhallintostrategiansa puitteissa luomaan **osallistavan ja moninaisen työympäristön⁶⁸**, jossa antisemitismille ei ole sijaa. Se toteuttaa tätä varten yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotoimenpiteitä, joilla torjutaan häirintää, syrjintää ja kaikenlaista rasismia. Erityisesti se aikoo lisätä henkilöstönsä tietoisuutta antisemitismistä ja sen torjuntatavoista sekä parantaa juutalaisen elämäntavan ja kulttuurin ymmärtämystä samalla, kun se yleisesti korostaa keskeisiä eurooppalaisia arvoja, kuten vähemmistöryhmien kunnioittamista. Koulutuksella puututaan myös tiedostamattomiin ennakoasenteisiin, jotka perustuvat erilaisiin käsityksiin uskonnosta tai vakaumuksesta. Lisäksi komissio aikoo järjestää myös jatkossa omalle henkilöstölleen tarkoitettuja tapahtumia ja tiedotuskampanjoita, joiden aiheena on holokausti, sekä isännöidä vuotuista Euro-Chanukah⁶⁹-tapahtumaa henkilöstönsä moninaisuuden tunnustamiseksi. Komissio kehottaa myös muita EU:n toimielimiä toteuttamaan toimia moninaisuuden ja osallisuuden edistämiseksi henkilöstönsä keskuudessa.

Keskeiset toimet

⁶⁷ Kansallisten tasa-arvoelinten eurooppalainen verkosto.

⁶⁸ Euroopan komissio perusti moninaisuutta ja osallisuutta käsittelevän toimistonsa marraskuussa 2020.

⁶⁹ [Juutalaisten valon juhla \(hanukka\)](#).

Komissio aikoo

- jatkossakin noudattaa henkilöstönsä osalta **nollatoleranssia antisemitististen välikohtausten suhteen** pitäen viitekäytäntönä IHRAn määritelmää;
- tarjota **koulutusta tietyille osalle henkilöstöään**, kuten henkilöstöhallinnon ammattilaisille, jotta voidaan tunnistaa IHRAn määritelmän mukainen antisemitismi, ja tarvittaessa järjestää vierailuja, esimerkiksi Israeliin;
- kannustaa joustaviin **työaikajärjestelyihin**, jotta kaikilla sen henkilöstön jäsenillä on mahdollisuus viettää uskonnollisia juhlapyyhiään;
- kehottaa Eurooppa-kouluja varmistamaan, että kaikki oppilaat saavat tietoa juutalaisuudesta Euroopassa, holokaustista ja antisemitismistä, ja viettämään vuotuista **kansainvälistä holokaustissa menehtyneiden muistopäivää**, mahdollisesti myös järjestämään vierailuja muistopaikoille.

II. JUUTALAISEN ELÄMÄNTAVAN SUOJELU JA VAALIMINEN EU:SSA

”Pitkän elämäni aikana olen valitettavasti nähnyt omin silmin, että on asioita, joista ei ole päästy eroon ajan mittaan – ne ovat vain kyteneet pinnan alla.”

— **Liliana Segre (Shoahista selviytynyt)**

Jotta juutalaiset voisivat osallistua kaikkeen toimintaan Euroopassa, on olennaisen tärkeää, että he tuntevat olevansa turvassa. Juuri turvallisuus on kuitenkin suurin huolenaihe juutalaisyhteisöissä.⁷⁰ Juutalaisista 38 prosenttia tuntee olonsa turvattomaksi EU:ssa ja on siksi harkinnut muuttavansa EU:n ulkopuolelle.⁷¹



Kolmannes (34 %) juutalaisista välttää juutalaisia tapahtumia ja paikkoja vähintäänkin toisinaan, koska ei tunne olevansa turvassa paikan päällä tai matkalla sinne.⁷²

Lukuisat kohtalokkaat terroristihyökkäykset eri puolella Eurooppaa ovat osoittaneet, että juutalaisten tilat eivät aina ole olleet riittävällä tavalla suojattuja. Kaikkien kansalaisten suojeleminen on kansallisten viranomaisten tehtävä, mutta useimpien juutalaisyhteisöjen ja kansalaisjärjestöjen on ollut pakko tehdä huomattavia taloudellisia investointeja omaan turvallisuuteensa.

2.1. Juutalaisiin kohdistuvien väkivaltaisten ääriliikkeiden ja terrorismin torjunta

EU:n turvallisuusunionistrategian (2020–2025)⁷³ tavoitteena on varmistaa kaikkien turvallisuus EU:ssa sen arvojen ja periaatteiden mukaisesti. Vuonna 2020 laaditulla EU:n terrorisminvastaisella ohjelmalla⁷⁴ vahvistetaan terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjuntaa ja parannetaan EU:n kykyä selviytyä terrorismin uhkista.

⁷⁰ Euroopan juutalaisista 47 % pelkää joutuvansa antisemitistisen sanallisen loukkauksen tai häirinnän uhriksi ja 40 % fyysisen hyökkäyksen kohteeksi tulevien 12 kuukauden aikana. ([Euroopan unionin perusoikeusviraston toinen tutkimus, 2018](#))

⁷¹ [Euroopan unionin perusoikeusviraston toinen tutkimus, 2018.](#)

⁷² [Euroopan unionin perusoikeusviraston toinen tutkimus, 2018.](#)

⁷³ [COM\(2020\) 605 final.](#)

⁷⁴ [COM\(2020\) 795 final.](#)

Komissio esitti vuonna 2017 toimintasuunnitelman⁷⁵ julkisten tilojen, kuten hartaudenharjoituspaikkojen, suojelun parantamiseksi. Se on myös kehittänyt monipuolista ohjemateriaalia⁷⁶, välineitä ja koulutusta⁷⁷ jäsenvaltioiden ja uskonnollisten yhteisöjen työn tueksi. Uskonnonharjoittamiseen käytävien paikkojen suojelu edellyttää erityisiä suojelutoimenpiteitä, niin kuin julkisten tilojen suojelusta kesäkuussa 2021 annetuissa neuvoston päätelmissä⁷⁸ korostetaan.

Yhteistyötä viranomaisten ja uskonnollisten johtajien ja seurakuntien, myös juutalaisten, välillä on edelleen vahvistettava, jotta voidaan parantaa turvallisuustietoisuutta ja lisätä yhteisöjen sitoutumista ja selviytymiskykyä luottamusta lisäävillä toimilla. Näin tuetaan hyviä käytäntöjä ja koulutusta sellaisten uskonnonharjoittamispaikkojen suojelemiseksi, joihin terrori-iskut ovat yhä useammin kohdistuneet. Lisäksi komissio **järjestää korkean tason konferenssin** juutalaisyhteisöjen suojelusta EU:ssa.

Komissio tukee edelleen jäsenvaltioita ja juutalaisyhteisöjä **uskonnonharjoittamispaikkojen suojelun parantamisessa** julkisten tilojen suojelua koskevan tukensa yhteydessä. Seuraava ehdotuspyyntö julkaistaan vuonna 2022, ja tuen kokonaismäärä nousee 24 miljoonaan euroon. Komissio tutkii yhdessä Euroopan unionin tiedusteluanalyysikeskuksen kanssa mahdollisuutta tehdä **säännöllisiä EU:n arviointeja nimenomaan juutalaisiin ja heidän yhteisöihinsä ja uskonnonharjoittamispaikkoihinsa kohdistuvista uhkista**, jotta voidaan paremmin ymmärtää ja ehkäistä tällaisia turvallisuusriskejä, suojautua niiltä ja vastata niihin.

Väkivaltaisten ääriliikkeiden torjumiseksi on olennaisen tärkeää vahvistaa demokratiaa yhteiskunnassa ja lisätä yhteiskunnan kykyä vastustaa ääri-ideologioita. Juutalaisvihaa esiintyy kaikissa ääri-ideologioissa jihadismista väkivaltaisiin äärioikeistolaisiin ääriliikkeisiin. Radikalisoituminen, värväys ja terrori-iskujen valmistelu tapahtuvat usein verkossa. Niitä torjutaan **asetuksella verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta**⁷⁹. Asetus vaatii verkkoalustoja toimimaan aktiivisemmin tällaisen sisällön havaitsemiseksi ja poistamiseksi enintään tunnin kuluessa.

Keskeiset toimet

Komissio aikoo

- myöntää EU:n rahoitusta hankkeisiin, joilla **suojellaan julkisia tiloja ja uskonnonharjoittamispaikkoja**, sekä kartoittaa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa nykyisiä kansallisia turvallisuus- ja suojelutoimia;
- jatkaa **tutkimus- ja innovointitoiminnan** rahoittamista lähinnä Euroopan horisontti -puiteohjelmasta tavoitteenaan ymmärtää nykyisiä radikalisoitumissuuntauksia sekä kehittää keinoja ja toimintamalleja, joilla näitä suuntauksia voidaan ehkäistä ja niihin voidaan puuttua tehokkaasti;
- lisätä **operatiivista tukea** jäsenvaltioille ja juutalaisyhteisöille tarjoamalla koulutusta turvatoimista; tämä kattaa EU:n suojaavien turvatoimien neuvonantajien vierailut jäsenvaltioihin, jotta voidaan perustaa uskonnonharjoittamispaikkojen suojelua käsittelevä **kouluttajien verkosto**;
- yksilöidä **radikalisoitumisen torjuntaverkoston** avulla antisemitismin erityisen merkityksen ja seuraukset väkivaltaisten ääriliikkeiden ehkäisemistä ja torjuntaa koskevan työnsä yhteydessä;

⁷⁵ [COM \(2017\) 612 final](#).

⁷⁶ [Guideline - Building Perimeter Protection](#), JRC, 2020.

⁷⁷ Komissio tarjoaa uskonnollisille yhteisöille vuosittain julkisten tilojen suojelua koskevaa syyskoulutusta.

⁷⁸ [Neuvoston päätelmät julkisten tilojen suojelusta](#), 7. kesäkuuta 2021.

⁷⁹ [Asetus \(EU\) 2021/784](#).

- tehdä tiivistä **yhteistyötä Europolin kanssa** ja tämän internetsisältöä koskevia ilmoituksia tekevän EU:n yksikön kanssa juutalaisvastaisen terrorismin ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjumiseksi verkossa toteuttamalla toimia terroristista sisältöä verkossa levittäviä ryhmiä ja yksilöitä vastaan ja sen varmistamiseksi, että **terroristista verkkosisältöä koskeva asetus pannaan nopeasti täytäntöön**;
- tukea **terrori-iskujen uhrien muiston kunnioittamista, myös digitaalisen uhrien muistoseinän kautta**.

Jäsenvaltioita kannustetaan

- toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet **juutalaisten tilojen turvallisuuden varmistamiseksi** ja antamaan siihen riittävästi taloudellista tai muuta tukea, myös tukea **EU:n sisäisen turvallisuuden rahaston poliisiyhteistyön** kansallisista vuosiohjelmista;
- sisällyttämään **uskonnonharjoittamispaikkojen suojaamiseen** tarkoitetut EU:n välineet ja ohjeet⁸⁰ osaksi kansallisia antisemitismin torjuntaa koskevia strategioitaan ja panemaan ne täytäntöön;
- **hyödyntämään Europolin tukea terrorismin vastaisissa toimissa** niin verkossa kuin sen ulkopuolellakin sekä asiaan liittyvässä tutkimuksessa, mukaan lukien rasismiin, muukalaisvihaan ja antisemitismiin liittyvä tutkinta.

2.2. Juutalaisen elämäntavan vaaliminen ja uskonnon- ja vakaumuksenvapauden edistäminen

Juutalaisuus on osa moninaista EU:ta. Juutalaisia on monenlaisia. He voivat olla maallistuneita tai ateisteja tai liberaali-, reformi-, ortodoksi- tai ultraortodoksimuutalaisia. He voivat olla askenasi- tai sefardijuutalaisia. Heidän juurensa voivat olla entisessä Neuvostoliitossa, Lähi-idässä, Keski-Aasiassa, Afrikassa jne. Monet juutalaiset kuuluvat sekaperheisiin, mikä lisää heidän alkuperänsä ja vakaumustensa moninaisuutta⁸¹. Huolimatta siitä, että Euroopassa on ollut juutalaisia kautta aikojen, ihmisillä on hyvin vähän **tietoa juutalaisesta elämäntavasta ja juutalaisuudesta**. Vain 3 prosenttia eurooppalaisista tuntee olevansa hyvin perillä juutalaisten historiasta, tavoista ja uskonnonharjoituksesta, ja 68 prosenttia ilmoittaa, ettei ole niistä perillä.⁸² Ennakkoluulojen purkaminen ja sen täysimääräinen tunnustaminen, että **juutalaisuus on osa eurooppalaista yhteiskuntaa**, edellyttävät, että lisätään tietoisuutta ja tietämystä juutalaisten historiasta ja kulttuurista⁸³.

Juutalaiset ilmaisevat juutalaisuuttaan omilla kulttuurisilla, perinteisillä ja uskonnollisilla käytännöillään, joiden avulla he siirtävät historiaansa ja opetuksiaan seuraaville sukupolville. Esimerkkinä voidaan mainita juutalainen juhlapyhä *Tu bishvat* (puiden uusi vuosi), jota vietetään keväällä luonnon suojelemiseksi ja jolloin istutetaan puita.

Shechita eli eläinten kosher-teurastus⁸⁴ on toinen esimerkki. Euroopan unionin tuomioistuin totesi rituaaliteurastuksesta joulukuussa 2020 antamassaan tuomiossa⁸⁵, että jäsenvaltiot

⁸⁰Esimerkiksi haavoittuvuuden arviointia koskeva väline ja [EU:n pikaopas uskonnonharjoittamispaikkojen suojaamisen tukemiseksi](#).

⁸¹[Jews in Europe at the turn of the Millennium. Population trends and estimates](#), Sergio DellaPergola ja Daniel Staetsky, JPR European Jewish Demography Unit, lokakuu 2020.

⁸²[Erityiseurobarometri 484: Käsitteet antisemitismistä, tammikuu 2019](#)

⁸³Ympäri- ja kiertäminen olisi ongelma 82 %:lle ja perinteisten teurastusmenetelmien kieltäminen 69 %:lle juutalaisista EU:ssa ([Euroopan unionin perusoikeusviraston toinen tutkimus, 2018](#)).

⁸⁴Rituaaliteurastus (*Shechita*) on osa kosher-käytännön mukaista ruoantuotantoa, ja se on suoritettava määrättyllä tavalla. Rituaaliteurastuksen kieltäminen olisi ongelma 69 %:lle juutalaisista ([Euroopan unionin perusoikeusviraston toinen tutkimus, 2018](#)).

⁸⁵[Asia C-336/19; Centraal Israëlitisch Consistorie van België ym., 17.12.2020](#).

voivat antaa erilaisia kansalliseen kontekstiin perustuvia sääntöjä, kunhan varmistetaan perusoikeuskirjan 10 artiklan 1 kohdan⁸⁶ noudattaminen ja oikeudenmukainen tasapaino uskonnonvapauden kunnioittamisen ja eläinten hyvinvoinnin suojelun välillä⁸⁷.

Juutalainen elämäntapa voi kukoistaa vain osallistavassa yhteiskunnassa, joka perustuu vahvoihin ja luottamuksellisiin suhteisiin muihin yhteisöihin, myös uusiin tulokkaisiin, erityisesti paikallistasolla. Kulttuurilla voi olla tärkeä rooli osallistavan yhteiskunnan kehittämisessä. Kulttuuriala voi muun muassa musiikin, elokuvan ja esittävän taiteen välityksellä edistää vahvasti osallisuutta ja torjua kaikenlaista syrjintää. **Komissio tukee juutalaista kulttuuria ja taidetta** EU:n rahoitusohjelmista, kuten Luova Eurooppa -ohjelmasta. Tavoitteena on torjua kaikenlaisia, myös juutalaisväestöä koskevia stereotypioita eurooppalaisessa yhteiskunnassa.

Myös urheilulla ja medially on tärkeä asema osallisuuden edistämässä. Jotkin kansalliset jalkapalloliitot ja -seurat puuttuvat jo antisemitistiseen käyttäytymiseen ja välikohtauksiin. Komissio tekee tiivistä yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan ja muiden asiaankuuluvien toimijoiden kanssa vahvistaakseen antisemitismin ja rasismien torjuntaa jalkapalloilun alalla UEFA:n kanssa sovitun yhteistyöjärjestelyn (2022–2024) puitteissa ja puuttuakseen yleisesti antisemitismiin urheilun alalla muun muassa sosiaalisen median kampanjoilla yhteistyössä muiden kumppaniorganisaatioiden kanssa. Stereotypioita esiintyy myös mediassa. Lehdistönvapautta kunnioittaen komissio tukee **toimittajien koulutusta**, joka koskee kaikenlaisen antisemitismin tunnistamista ja juutalaisvastaisten ennakko- ja jälkikäsittelyjen paljastamista journalismin alalla.

Keskeiset toimet

Komissio aikoo

- lisätä suuren yleisön tietoa ja ymmärrystä juutalaisuudesta tiiviissä yhteistyössä juutalaisyhteisöjen kanssa toteuttamalla **valistuskampanjan**, johon sisältyy muun muassa **kulttuurien ja uskontojen välisiä vuoropuheluja** ja toimia;
- edistää yhteyksiä **juutalaisen puidenistutusjuhlan** *Tu bishvat*, myös koululaisten juhlan, ja **EU:n lupauksen, joka koskee 3 miljardin puun istuttamista** (vuoteen 2030 ulottuvien biodiversiteetti- ja metsästrategioiden puitteissa), välillä, ja siten lisätä keskinäistä tietoisuutta ja näkyvyyttä⁸⁸;
- helpottaa viranomaisien ja juutalais- ja muslimiyhteisöjen välillä **parhaiden käytäntöjen vaihtoa** uskonnollisiin perinteisiin perustuvasta teurastuksesta ja hyödyntää tässä yhteydessä YK:n, Etyjin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston (ODIHR), Euroopan neuvoston ja muiden kansainvälisten organisaatioiden kokemuksia;
- ryhtyä toimiin antisemitismin torjumiseksi ja juutalaisen elämäntavan vaalimiseksi **alue- ja paikallistasolla** muun muassa tekemällä asiaa koskevan kartoituksen ja kehittämällä **hyvien käytäntöjen oppaan ja koulutusta** alue- ja paikallistasolla toimiville organisaatioille;
- tukea **eurooppalaisen kotouttamisasioiden verkoston** kautta hyvien käytäntöjen vaihtoa siitä, miten maahanmuuttajille tiedotetaan EU:n arvoista, myös

⁸⁶ 10 artiklan 1 kohta: ”Jokaisella on oikeus sananvapauteen. Tämä oikeus sisältää mielipiteenvapauden sekä vapauden vastaanottaa ja levittää tietoja tai ajatuksia viranomaisiin siihen puuttumatta ja alueellista rajoista riippumatta.”

⁸⁷ Tuomion 11.1 kohta. Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1099/2009 mukaan perinteinen teurastus sallitaan asianomaisten uskonnollisten yhteisöjen tarpeiden edellyttämässä laajuudessa ja jäsenvaltioiden tiukemmat säännöt on perusteltava asianmukaisesti.

⁸⁸ [COM\(2020\) 380 final](#).

antisemitismin torjunnasta, esimerkiksi työskentelemällä EU:n arvojen lähettiläinä toimivien maahanmuuttajien kanssa.

Jäsenvaltioita kannustetaan

- varmistamaan **poliittisin ja oikeudellisin toimenpitein**, että uskonnolliset ryhmät tai yhteisöt, juutalaiset mukaan lukien, voivat elää uskonnollisten ja kulttuuristen perinteidensä mukaisesti;
- **tiedottamaan** suurelle yleisölle **juutalaisesta elämäntavasta ja juutalaisista perinteistä** muun muassa viettämällä julkisesti juutalaisille tärkeitä päiviä sekä rahoittamalla hankkeita ja järjestämällä erilaisia kampanjoita.

2.3. Juutalaisen perinnön suojelu

Juutalainen kulttuuriperintö on erottamaton osa eurooppalaista kulttuuria. Holokausti eli juutalaisten joukkotuho muutti Eurooppaa, ja monet juutalaiset rakennukset, hautausmaat ja muut juutalaiset perintökohteet jäivät hoitamatta tai käyttämättä. Tällainen nk. orvoksi jäänyt perintö (orphaned heritage) on nykyisin usein huonossa kunnossa tai vaarassa rappeutua.

Kulttuuriperintöä koskeva eurooppalainen toimintakehys⁸⁹ sisältää juutalaisten hautausmaita Euroopassa koskevan toimen. Euroopan kulttuuriperintöä, johon juutalainen perintö sisältyy, tuetaan useilla EU:n politiikoilla, ohjelmilla ja rahoitusvälineillä, erityisesti Luova Eurooppa -ohjelman, Horisontti Eurooppa -puiteohjelman, Erasmus+-ohjelman ja kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman kautta sekä koheesiopolitiikan varoilla. Kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä tehdyssä Euroopan neuvoston puiteyleissopimuksessa (Faron yleissopimus)⁹⁰ korostetaan ihmisoikeuksiin ja demokratiaan liittyviä kulttuuriperinnön näkökohtia ja edistetään laajempaa käsitystä kulttuuriperinnöstä ja sen suhteesta yhteisöihin ja yhteiskuntaan⁹¹. Kaikkien jäsenvaltioiden vuonna 2009 allekirjoittamassa⁹² holokaustin aikaisesta omaisuudesta ja siihen liittyvistä kysymyksistä annetussa Terezínin julkilausumassa⁹³ esitetään useita toimia, joilla tavoitellaan restoratiivista eli korjaavaa oikeutta natsien vainon uhreille ja heidän jälkeläisilleen. DiscoverEU-hankkeen⁹⁴ yhteydessä nuoria matkailijoita kannustetaan vierailemaan kulttuuriperintökohteissa, jotta he voivat parantaa Euroopan kulttuuriperinnön tuntemustaan.

Keskeiset toimet

Komissio aikoo

- kehottaa **Euroopan kulttuuripääkaupungiksi** hakevia kaupunkeja kertomaan hakemuksessaan vähemmistöjensä historiasta, myös juutalaisyhteisön historiasta;
- hyödyntää **Euroopan kulttuuriperintöpäiviä** (Euroopan neuvoston ja komission yhteinen hanke) kiinnittääkseen huomiota juutalaiseen perintöön kaikkialla

⁸⁹ [Kulttuuriperintöä koskeva eurooppalainen toimintakehys](#).

⁹⁰ Euroopan neuvoston ministerikomitea hyväksyi [Faron yleissopimuksen](#) 13. lokakuuta 2005, se avattiin jäsenvaltioiden allekirjoitettavaksi 27. lokakuuta 2005 ja se tuli voimaan 1. kesäkuuta 2011.

⁹¹ [Päätöslauselma 2309 \(2019\)](#).

⁹² Katso myös: [Euroopan komission ja EU:n puheenjohtajavaltion Tšekin yhteinen julkilausuma](#) allekirjoitettiin 29. kesäkuuta 2009.

⁹³ [Terezínin julkilausuma 2009](#).

⁹⁴ https://europa.eu/youth/discovereu_fi

Euroopassa;

- jatkaa **juutalaisen kulttuurin digitaalisen elvyttämisen hanketta**⁹⁵, jonka tavoitteena on kehittää kattava tietokanta natsien juutalaisilta ryöstämästä kulttuuriomaisuudesta, kerätä hyviä käytäntöjä ja ehdottaa tiedotustoimia;
- käynnistää **Euroopan juutalaisten hautausmaiden suojelua** koskeva valmistelutoimi, jossa hyödynnetään Euroopan parlamentin kahden aiemman tätä asiaa käsittelevän pilottihankkeen tuloksia⁹⁶ ja edistetään yhteyksiä juutalaisten hautausmaiden säilyttämisestä kiinnostuneiden ryhmien välillä;
- edistää Euroopassa matkailevien **nuorten vierailuja** juutalaisiin perintökohteisiin **DiscoverEU-hankkeen** yhteydessä.

Jäsenvaltioita kannustetaan

- tukemaan Euroopan kulttuuriperintöpäiviä kiinnittämällä erityistä huomiota **juutalaiseen perintöön kansallisella tasolla**, kuten kansallisissa museoissa, valtion tukemilla festivaaleilla ja taiteissa;
- tukemaan **juutalaisen perinnön säilyttämistä ja suojelua** Faron yleissopimuksen mukaisesti;
- hyödyntämään EU:n rahoitusmahdollisuuksia, kuten **koheesiopolitiikan rahastoa**, juutalaisen perinnön suojelemiseksi;
- **panemaan täytäntöön** vuonna 2009 annettu **Terezínin julkilausuma**.

III. KOULUTUS, TUTKIMUS JA HOLOKAUSTIN MUISTO

"Kuinka ihanaa, ettei kenenkään tarvitse odottaa hetkeäkään, jotta voisi alkaa parantaa maailmaa!"

— Anne Frank

Täytyy ymmärtää Euroopan menneisyyttä, jotta voi muovata sen tulevaisuutta. On tärkeää tuntea juutalaisuuden ja antisemitismin monisatavuotinen historia Euroopassa ja tietää, miten holokausti vaikutti juutalaisväestöön ja Euroopan mantereeseen, jotta voidaan ymmärtää nykypäivän antisemitismia ja varmistaa, että vastaavat julmuudet eivät enää koskaan toistu. **Juutalaisuutta, antisemitismia ja holokaustia koskeva koulutus ja tutkimus** ovat tässä avainasemassa, ja niissä olisi keskityttävä holokaustin lisäksi myös juutalaisten panokseen eurooppalaiseen yhteiskuntaan.

Eurooppalaista koulutusaluetta⁹⁷ ja uutta **eurooppalaista tutkimusaluetta**⁹⁸ koskevissa tiedonannoissa käsitellään osallisuutta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä koskevia kysymyksiä. Komissio on myös ehdottanut, että yhtäläiset mahdollisuudet olisivat jäsenvaltioiden yhteinen arvo tutkimuksen ja innovoinnin alalla tulevan **Euroopan tutkimus- ja innovaationsopimuksen** yhteydessä.

Digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmassa (2021–2027) keskitytään disinformaation torjuntaan ja digitaalisen lukutaidon parantamiseen opetuksessa laatimalla opettajille ja kouluttajille ohjeita, joilla pyritään lisäämään kriittistä ajattelua, suvaitsevaisuutta ja voimaantumista verkossa. Lisäksi Unesco ja Etyj/ODIHR ovat toistuvasti kehottaneet tukemaan opetusohjelmia osallistuvissa valtioissa, myös EU:n jäsenvaltioissa, jotta nuoret oppisivat tuntemaan paremmin keskinäisen kunnioituksen ja ymmärryksen arvon.

⁹⁵ Hankkeen ensimmäisen vaiheen aikana luotu tietokanta on saatavilla osoitteessa: <https://pilot-demo.jdcrp.org>

⁹⁶ <https://www.esjf-surveys.org/>.

⁹⁷ [COM\(2020\) 625 final](#).

⁹⁸ [COM\(2020\) 628 final](#).

Unescon ja Etyjin/ODIHR:n sitoumuksissa kannustetaan opettamaan järjestelmällisesti antisemitismia, muun muassa kehittämään ja käyttämään opetussuunnitelmia antisemitismin nykymuotoihin puuttumiseksi⁹⁹.

3.1. Antisemitismia ja juutalaisuutta koskeva koulutus ja tutkimus

Jokaisen lapsen tulisi oppia, mitä juutalaisuus ja antisemitismi ovat ja että ne ovat erottamaton osa Euroopan historiaa. Koulutus voi **vahvistaa nuorten kykyä vastustaa antisemitistisiä ajatuksia** ja ideologioita sekä kaikenlaista suvaitsemattomuutta ja syrjintää. Keskinäistä ymmärrystä voidaan edistää myös mahdollisuuksilla tehdä yhteistyötä juutalaisyhteisöjen ja niiden jäsenten sekä muiden vähemmistöjen ja uskonnollisten ryhmien kanssa. **Euroopan nuorison teemavuosi 2022** tarjoaa tähän uusia mahdollisuuksia. Koulujen ja kampusten on oltava turvallisia paikkoja kaikille. Opettajilla olisi oltava valmiudet käsitellä antisemitismia, holokaustia, juutalaisuutta ja juutalaisten historiaa myös monikulttuurisissa luokkahuoneissa.

Komissio on tukenut tutkimusta antisemitismistä, juutalaisuudesta ja holokaustista Horisontti 2020 -puiteohjelman ja Kansalaisten Eurooppa -ohjelman kautta ja jatkaa tällaisen tutkimuksen tukemista Horisontti Eurooppa -puiteohjelman¹⁰⁰ ja kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman kautta. Antisemitismia ja juutalaisuutta koskevien opintojen professuureilla on EU:ssa kuitenkin vain vähän keskinäisiä yhteyksiä. **Kattavaa tutkimuskeskusta** ei ole. Euroopassa olisi lisättävä tutkimusta kaikista antisemitismin ja juutalaisuuden näkökohdista holokaustia koskevan tutkimuksen täydentämiseksi.

EU on ottanut johtoaseman varmistukseksi, että saatavilla on vertailukelpoisia tietoja antisemitistisistä kokemuksista ja käsityksistä. Seuraava **Euroopan unionin perusoikeusviraston tutkimus, joka koskee juutalaisten kokemuksia antisemitismistä**, tehdään vuonna 2023. Sen jälkeen se tehdään säännöllisin väliajoin. Seuraava **Eurobarometri-tutkimus antisemitismia koskevista käsityksistä** tehdään vuonna 2024 ja sen jälkeen joka viides vuosi. Antisemitistisiä ennakkoluuloja koko väestössä on tutkittava enemmän, jotta voidaan helpottaa näyttöön perustuvaa päätöksentekoa.

Keskeiset toimet

Komissio aikoo

- edistää yhteistyössä jäsenvaltioiden ja tiedeyhteisön kanssa **sellaisen eurooppalaisen tutkimuskeskuksen perustamista, joka käsittelee nykyajan antisemitismia ja juutalaista elämäntapaa ja kulttuuria**, ja siten edistää monitieteistä tutkimusta kaikkialla Euroopassa, ja rahoittaa Horisontti Eurooppa -puiteohjelman kautta **tutkimusta** erilaisista rakenteellisen rasismien ja muukalaisvihan muodoista ottaen huomioon kansalliset erityispiirteet ja intersektionaalisuus;
- tukea **nuorten Eurooppa-lähettiläiden verkoston kehittämistä holokaustin muiston vaalimiseksi** kouluissa, yliopistoissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa;
- rahoittaa kaikissa jäsenvaltioissa suurelle yleisölle, myös nuorille, tarkoitetun **EU:n laajuisen kyselyn antisemitistisistä ennakkoluuloista**;
- tukea jäsenvaltioita niiden pyrkimyksissä edistää yhteisiä arvoja ja osallistavaa

⁹⁹ ODIHR on kehittänyt resursseja ja ohjelmia, joilla lisätään tietoisuutta syrjinnästä, viharikoksista, antisemitismistä ja muista suvaitsemattomuuden muodoista, myös muslimeja, kristittyjä ja muiden uskontojen tai vakaumusten edustajia kohtaan. Lisätietoja [Etyj/ODIHR-verkkosivulta](#).

¹⁰⁰ Esimerkiksi Euroopan horisontti -puiteohjelman ensimmäisistä ehdotuspyynnöistä rahoitetaan tutkimusta erilaisista rakenteellisen rasismien ja muukalaisvihan muodoista ottaen huomioon kansalliset erityispiirteet ja intersektionaalisuus.

koulutusta ja panna täytäntöön neuvoston suositus yhteisten arvojen, osallistavan koulutuksen ja opetuksen eurooppalaisen ulottuvuuden edistämisestä¹⁰¹ uuden **tasa-arvoa ja arvoja koulutuksessa käsittelevän työryhmän** kautta, juutalainen elämäntapa ja perinteet mukaan luettuina;

- tukea Erasmus+-ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen avulla toteutettavia toimia, joiden tavoitteena on edistää eurooppalaisia arvoja ja torjua kaikenlaista syrjintää ja suvaitsemattomuutta, **myös antisemitismia**, edistämällä kansalaiskasvatusta ja nuorten osallistumista demokraattiseen toimintaan;
- tukea **opetusalan ammattilaisten koulutusta**, yhteistyössä Unescon ja Etyjin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston kanssa näiden päätöksentekijöille ja opettajankoulutuslaitoksille laatimien antisemitismin torjuntaa koulutuksen avulla koskevien ohjeiden (*Addressing antisemitism through education*) pohjalta;
- tukea teknisen tuen välineen avulla jäsenvaltioita, kun ne suunnittelevat ja **toteuttavat kouluissa uudistuksia**, joilla pyritään torjumaan yleisesti syrjintää ja erityisesti antisemitismia.

Jäsenvaltioita kannustetaan

- edistämään **juutalaisuuden, antisemitismin ja holokaustin tuntemusta** koulutuksen ja tutkimuksen avulla ja kannustamaan mahdollisuuksien mukaan vaihtotoimintaa paikallisyhteisöjen kanssa;
- tekemään ilmoituksia **juutalaisuuteen perustuvasta syrjinnästä kouluissa** ja kirjaamaan syrjintätapaukset ja tukemaan koulujen johtajia ja opettajia niiden käsittelyssä.

3.2. Holokaustia käsittelevä koulutus ja tutkimus ja holokaustissa menehtyneiden muiston vaaliminen

Holokausti on merkittävä osa Euroopan historiaa. Holokaustissa murhattiin kuusi miljoonaa juutalaista lasta, naista ja miestä. Vaikka juutalaiset olivat natsihallinnon pääasiallinen kohde, natsit vainosivat myös romaneja, vammaisia, slaaveja, Jehovan todistajia, hltbiq-henkilöitä, poliittisia toisinajattelijoita ja muita ryhmiä.

Holokaustista selvinneet ovat vuosikymmenten ajan jakaneet tarinoitaan osana **holokaustin muiston** perinnettä. Nykyisin kaikki selviytyjät ovat kuitenkin joko iäkkäitä tai kuolleet. He, jotka olivat aikuisia toisen maailmansodan aikana ja joiden muistikuvat holokaustista olivat kirkkaimmat, eivät ole enää joukossamme. Heidän perintönsä säilyttäminen ja kunnioittaminen, sen varmistaminen, että heidän tarinansa eivät unohdu vaan niitä kerrotaan edelleen täsmällisesti, ja uusien tapojen löytäminen muiston vaalimiseksi ovat sekä haaste että velvollisuus eurooppalaisten nykysukupolvelle ja tuleville sukupolville.

Tällä hetkellä joka 20. eurooppalainen ei ole koskaan kuullut holokaustista, ja alle puolet eurooppalaisista on sitä mieltä, että holokaustin opetus kouluissa on riittävää¹⁰². **Koulutuksella ja tutkimuksella** on tärkeä rooli lisäämässä tietoisuutta holokaustista.

Vapaa, avoin ja riippumaton tutkimus on perusarvo demokratiassa. Kaikkia holokaustin näkökohtia koskeva tutkimus on tärkeää myös sen ymmärtämiseksi, mikä mahdollisti

¹⁰¹ [Neuvoston suositus \(2018/C 195/01\)](#), 22. toukokuuta 2018.

¹⁰² Kaksi kolmasosaa eurooppalaisista on vakuuttunut, että holokaustin muistopäivä auttaa varmistamaan, että vastaavat julmuudet eivät enää koskaan toistu. ([CNN Poll: Anti-Semitism in Europe – A shadow over Europe, 2018.](#))

holokaustin Euroopassa.¹⁰³ **EHRI (the European Holocaust Research Infrastructure)**¹⁰⁴ on 25 miljoonan euron EU-määrärahoilla (vuosille 2010–2024) suurin holokaustia koskeva tutkimusaloite koko maailmassa. Se tuo tutkijayhteisön yhteen ja tarjoaa kootusti sen käyttöön holokaustiin liittyviä lähteitä eri puolilta Eurooppaa ja sen ulkopuolelta. EHRI aikoo laajentaa tutkimuskohdettaan antisemitismien ilmentymiin, jotka johtivat holokaustiin.

On myös kehitettävä uusia tapoja lisätä tietoisuutta holokaustista varsinkin paikalliskontekstissa, jossa holokaustin tapahtumapaikat, kuten synagogat, juutalaiset kulttuurikohteet, piilo- ja ampumipaikat, eivät useinkaan ole näkyvästi esillä. Tässä yhteydessä voitaisiin kehittää **verkosto, jonka avulla koululaiset, uskonnonharjoittajat ja suuri yleisö voivat tutustua juutalaisten elämään Euroopassa** läpi vuosisatojen, ja edistää paikallisia aloitteita, jotka koskevat kulttuuri- ja muistopaikoissa vierailua ja tällaisten paikkojen ennallistamista.

Komissio aikoo myös edistää **julkista keskustelua** (verkossa tai kansalaistapaamisissa) holokaustin merkityksestä monimuotoisissa EU:ssa ja tukea sellaisen osallistavan **eurooppalaisen holokaustin muistomerkin** luomista Brysseliin, jolla on yhteys taidesineisiin EU:n pääkaupungeissa.

Keskeiset toimet

Komissio aikoo

- tukea myös taloudellisesti **holokaustin tapahtumapaikkojen verkoston perustamista** yhteistyössä paikallisyhteisöjen kanssa;
- tarjota **hankerahoitusta** kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman **muistiperintölohkon kautta** holokaustin muiston kunnioittamiseksi; tässä yhteydessä voidaan muun muassa **digitalisoida arkistot ja todistajanlausunnot**, jotka on saatu holokaustista selvinneiltä;
- jatkossakin osallistua **holokaustin muistopäiviin ja -tapahtumiin** ja tukea niitä sekä EU:n että kansallisella tasolla yhteistyössä jäsenvaltioissa sijaitsevien edustustojensa ja EU:n edustustojen kanssa.

Jäsenvaltioita kannustetaan

- **kunnioittamaan holokaustin muistoa julkisissa tapahtumissa** tiiviissä yhteistyössä juutalaisyhteisön kanssa, mukaan lukien kansallisten parlamenttien osallistuminen niihin;
- **varmistamaan, että holokaustin yleismaailmallisuus näkyy opetuksessa**, ja arvioimaan, miten tehokkaasti sitä opetetaan yleensä ja monietnisissä ja monimuotoisissa luokkahuoneissa;
- **ryhtymään EHRI-infrastruktuurin aktiivisiksi täytäntöönpanokumppaneiksi**, myös rahoitusosuuksien kautta.

3.3. Holokaustin kieltäminen, vääristely ja vähättely

On valitettava tosiasia, että holokaustin kieltäminen, vääristely ja vähättely ovat kasvussa. Eurooppalaisista 53 prosenttia on sitä mieltä, että holokaustin kieltäminen on ongelma heidän maassaan¹⁰⁵. Juutalaisista 62 prosenttia on nähnyt tai kuullut muiden kuin juutalaisten

¹⁰³ EHRI saa rahoitusta EU:n tutkimus- ja innovointiohjelmista, ja siitä tehdään paraikaa pitkäaikainen eurooppalainen infrastruktuuri, joka perustuu EU:n ja jäsenvaltioiden yhteisrahoitukseen.

¹⁰⁴ <https://www.ehri-project.eu/>.

¹⁰⁵ [Erityiseurobarometri 484: Käsitykset antisemitismistä, tammikuu 2019.](#)

väittävän, että holokausti on myytti tai että sitä on ainakin satunnaisesti liioiteltu¹⁰⁶. Holokaustin kieltämistä, vääristelyä ja vähättelyä käytetään usein juutalaisiin kohdistuvan vihan lietsomiseen sekä yrityksissä kirjoittaa uudelleen Euroopan ja juutalaisten historia. Tästä seuraavia haittavaikutuksia kollektiiviseen historialliseen muistiin ja demokraattisten yhteiskuntiemme selviytymiskykyyn ja yhteenkuuluvuuteen ei pidä aliarvioida, vaan niihin on puututtava. Holokaustin puolusteluun, kieltämiseen tai törkeään vähättelemiseen liittyvä vihapuhe on kielletty rasismien ja muukalaisvihan torjumisesta annetussa puitepäätyöksesssä¹⁰⁷.

Komissio torjuu tätä ilmiötä tekemällä opetus- ja valistustyötä yhdessä holokaustin muistoa vaalivan IHRAn kanssa, jossa EU:lla on pysyvän kansainvälisen kumppanin asema. Komissio käyttää IHRAn määritelmää¹⁰⁸ holokaustin kieltämisestä ja vääristelystä. Esimerkkinä voidaan mainita #ProtectTheFacts -tiedotuskampanja¹⁰⁹, jossa keskitytään holokaustin vääristelyn torjuntaan. Komissio kehittää **yhteistyössä IHRAn ja Unescon kanssa** muita aloitteita, jotka perustuvat holokaustin vääristelyn tunnistamista ja torjumista koskevaan IHRAn suositukseen¹¹⁰.

Keskeiset toimet

Komissio aikoo

- edistää **IHRAn laatiman holokaustin kieltämistä ja vääristelyä koskevan määritelmän** käyttöä koulutus- ja tiedotustarkoituksissa;
- laatia **oppaan parhaista käytännöistä holokaustin kieltämisen, vääristelyn ja vähättelemisen torjumiseksi**;
- tukea ja vahvistaa sosiaalisen **median kampanjoita** yhdessä Unescon, IHRAn ja muiden kansainvälisten kumppaneiden ja kansalaisyhteiskunnan ryhmien kanssa tavoitteenaan lisätä tietoisuutta holokaustin kieltämisestä ja vääristelystä ja torjua sitä aktiivisesti.

Jäsenvaltioita kannustetaan

- osallistumaan aktiivisesti **tiedotuskampanjoihin, joilla torjutaan holokaustin kieltämistä, vääristelyä ja vähättelemistä**.

IV. MAAILMANLAAJUINEN JOHTAJUUS ANTISEMITISMIN TORJUNNAN ALALLA

Maailma, sellaisena jollaiseksi olemme sen luoneet, on ajattelumme prosessi. Emme voi muuttaa sitä muuttamatta ajatteluamme.

— Albert Einstein

Juutalaisia arvioidaan olevan 15,2 miljoonaa koko maailmassa¹¹¹. Heistä 6,9 miljoonaa (45 %) elää Israelissa. Maailman toiseksi suurin juutalaisyhteisö (noin 6 miljoonaa henkeä) on Yhdysvalloissa. EU:ssa on 1,5 miljoonaa juutalaista, minkä lisäksi heitä elää eri puolilla maailmaa kaikilla asutuilla mantereilla¹¹².

¹⁰⁶ [Euroopan unionin perusoikeusviraston toinen tutkimus 2018.](#)

¹⁰⁷ [Neuvoston puitepäätyös 2008/913/YOS, annettu 28. marraskuuta 2008.](#)

¹⁰⁸ [IHRAn laatima holokaustin kieltämisen ja vääristelyn työmääritelmä.](#)

¹⁰⁹ <https://ec.europa.eu/newsroom/just/items/700272/default>; www.againstholocaustdistortion.org.

¹¹⁰ IHRA ‘[Recommendation on Recognising and Countering Holocaust Distortion](#)’.

¹¹¹ <https://www.jewishagency.org/jewish-population-5782/>.

¹¹² [World Jewish Population 2019](#), by Sergio DellaPergola, in Arnold Dashefsky and Ira M. Sheskin (eds.), American Jewish Year Book 2019, The Annual Record of the North American Jewish Communities since 1899; [World Jewish Population on Eve of New Year – 14.7 Million, Haaretz.](#)

Antisemitistiset ennakkoluulot ovat yleisiä kaikkialla maailmassa. Anti-Defamation League -järjestö on tehnyt tutkimuksen¹¹³, joka koskee näkemyksiä ja mielipiteitä juutalaisista. Tutkimuksen mukaan 74 prosentilla Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan väestöstä on antisemitistisiä näkemyksiä, vaikka myös positiivistakin kehitystä on havaittu, kuten Israelin ja useiden alueen maiden suhteiden normalisointi hiljattain¹¹⁴ ¹¹⁵. Antisemitististen näkemysten osuus Länsi-Euroopassa¹¹⁶ on 24 prosenttia, Itä-Euroopassa 34 prosenttia, Pohjois- ja Etelä-Amerikassa 19 prosenttia, Aasiassa 22 prosenttia ja Saharan eteläpuolisessa Afrikassa 23 prosenttia. Juutalaisyhteisöjen tilanne ja koko vaihtelevat huomattavasti maittain. Juutalaiset ovat vaarassa joutua ja joutuvatkin antisemitististen hyökkäysten ja häirinnän kohteeksi kaikkialla maailmassa. Antisemitistisiä ennakkoluuloja esiintyy myös maissa, joissa ei ole juutalaisyhteisöjä.

Euroopan komissio vahvistaa tässä yhteydessä, että se on vakaasti ja yksiselitteisesti sitoutunut antisemitismin maailmanlaajuiseen torjuntaan. Minkäänlaista antisemitismia, vihaan tai väkivaltaan yllyttämistä ei voida hyväksyä, eivätkä ne sovi yhteen Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden arvojen ja tavoitteiden kanssa. Niihin on puututtava päättäväisin toimin sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla. Euroopan komissio ei neuvottele näistä periaatteista. Edellä esitetyn perusteella on olennaisen tärkeää valtavirtaistaa kaikenlaisen antisemitismin ehkäiseminen ja torjunta kaikilla politiikan aloilla.

4.1. Kaikkien välineiden hyödyntäminen antisemitismiin puuttumiseksi EU:n ulkoisen toiminnan kautta

EU:n perustana on vahva sitoutuminen ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen edistämiseen ja suojelemiseen kaikkialla maailmassa. Tämä sitoumus tukee EU:n laajentumis- ja naapuruuspolitiikkaa ja sen politiikkaa suhteessa muihin EU:n ulkopuolisiin maihin sekä sen työtä kansainvälisissä järjestöissä. Kaikkien maiden olisi suojeltava kaikkien, myös juutalaisten, oikeutta uskontoon tai vakaumukseen, oikeutta vaihtaa uskontoa tai vakaumusta, oikeutta tunnustaa uskontoa tai vakaumusta julkisesti ja oikeutta olla kokematta uskontoon tai vakaumukseen taikka rotuun tai etniseen alkuperään perustuvaa syrjintää, vainoa tai väkivaltaa. **Ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevassa EU:n toimintasuunnitelmassa (2020–2024)** asetetaan tavoitetaso ja vahvistetaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden prioriteetit näillä aloilla suhteissa EU:n ulkopuolisiin maihin. **Uskonnon- ja vakaumuksenvapaudesta EU:n ulkopuolella annetuissa vuoden 2013 suuntaviivoissa**¹¹⁷ ja **syrjimättömyydestä ulkoisessa toiminnassa annetuissa vuoden 2019 EU:n ihmisoikeussuuntaviivoissa**¹¹⁸ esitetään EU:n ulkoisessa toiminnassa käytettäviä välineitä, joiden avulla voidaan puuttua uskonnon- tai vakaumuksenvapauden loukkauksiin ja torjua syrjintää, myös juutalaisia kohtaan¹¹⁹.

EU aikoo hyödyntää **kaikkia käytettävissään olevia välineitä** kehottaakseen kumppanimaita torjumaan aktiivisesti antisemitismia niin poliittisessa vuoropuhelussa ja ihmisoikeusvuoropuhelussa kuin laajemmassakin yhteistyössä kumppanimaiden kanssa.

¹¹³ <https://global100.adl.org/map>.

¹¹⁴ Yhdistyneet arabiemiirikunnat, Bahrain ja Sudan (2020) ja Marokko (tammikuu 2021).

¹¹⁵ Toinen hyvä esimerkki on synagogan rakennustöiden aloittaminen Yhdistyneissä arabiemiirikunnissa.

¹¹⁶ On syytä huomata, että Anti-Defamation League -järjestön tutkimus ei sisällä EU:ta koskevia keskiarvoja ja että ”Länsi-Eurooppa” ei kata kaikkia EU-maita. Jäsenvaltiokohtaiset tiedot löytyvät [verkkosivustolta](#).

¹¹⁷ https://eeas.europa.eu/sites/default/files/06_hr_guidelines_religion_en.pdf.

¹¹⁸ https://eeas.europa.eu/sites/default/files/11_hr_guidelines_external_action_en.pdf.

¹¹⁹ Lisäksi komission yksiköiden ihmisoikeusperustaista lähestymistapaa koskeva valmisteluasiakirja [A Human Rights-Based Approach to Development](#) opastaa EU:n henkilöstön jäseniä sisällyttämään kaikenlaisen syrjinnän kiellon hankesykliin; annettu 30.6.2021.

Komissio ottaa tässä huomioon IHRAn antisemitismin määritelmän¹²⁰. Toimintaa tuetaan aihekohtaisilla ja maantieteellisillä ohjelmilla sekä EU:n naapuruus- ja laajentumispolitiikoilla myös vakautus- ja assosiaatioprosesseissa.

EU tekee aktiivisesti yhteistyötä Yhdistyneiden kansakuntien, Euroopan neuvoston, Etyjin ja muiden kansainvälisten organisaatioiden sekä alueellisten organisaatioiden¹²¹ kanssa, kun toteutetaan **yhteisiä toimia syrjinnän ja antisemitismin torjumiseksi**. EU vahvistaa koulutusalan toimia ja pyrkii jatkossakin siihen, että koulutusyhteistyössä kumppanimaiden kanssa käytettävä **opetusmateriaali on kaikilta osin** rauhaa, suvaitsevaisuutta, rinnakkaiseloja ja väkivallattomuutta koskevien **Unescon normien mukaista**. Kaikenlainen näiden normien vastainen materiaali vaarantaa rauhan ja rinnakkaiselon, eikä sillä ole sijaa oppikirjoissa tai luokkahuoneissa.

Ihmisoikeuksista vastaava EU:n erityisedustaja ja uskonnon- ja vakaumuksenvapautta EU:n ulkopuolella edistävä EU:n erityislähettiläs puuttuvat työssään edelleen järjestelmällisesti antisemitismiin. EU **vahvistaa** lisäksi antisemitismia torjuvien **erityislähettiläiden ja -koordinaattoreiden maailmanlaajuisia yhteistyötä**.

Israel on Euroopan unionin keskeinen kumppani muun muassa antisemitismin maailmanlaajuisessa torjunnassa. EU pyrkii vahvistamaan rasismia, muukalaisvihaa ja antisemitismin torjuntaa käsittelevää **EU:n ja Israelin välistä korkean tason seminaaria**, joka järjestetään yhteistyössä vuosittain, keskittymällä operatiivisiin jatkotoimiin.

Antisemitismin torjuntaan tähtäviä toimia voidaan tukea **NDICI:n¹²² Globaali Eurooppa -**välineen ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan aihekohtaisen ohjelman mukaisilla syrjimättömyyttä koskevilla aloitteilla. EU sisällyttää uskonnon- ja vakaumuksenvapautta sekä antisemitismin torjuntaa käsitteleviä koulutusmahdollisuuksia ihmisoikeuskoulutukseen, jota tarjotaan edustustojen ja päätoimipaikkojen henkilöstön jäsenille.

Keskeiset toimet

Komissio ja EU:n ulkoasiainedustaja aikovat

- **torjua** uskonnollista ja etnistä syrjintää, myös **antisemitismia, poliittisissa ja ihmisoikeuksia koskevissa vuoropuheluissa** sekä laajemmassa yhteistyössä EU:n ulkopuolisten kumppanimaiden kanssa;
- varmistaa **perusoikeuksia koskevan koulutuksen** ja kulttuurienvälisen vuoropuhelun asiaankuuluville toimijoille, myös EU:n ulkopuolelta tuleville opettajille;
- varmistaa, että nykyisten toimenpiteiden mukaisesti **EU:n ulkoisia varoja ei kohdenneta toimiin, jotka yllyttävät vihaan** ja väkivaltaan esimerkiksi juutalaisia vastaan¹²³;
- **vahvistaa koulutusalan sitoutumista** siihen, että opetusmateriaali on kaikilta osin rauhaa, suvaitsevaisuutta, rinnakkaiseloja ja väkivallattomuutta koskevien Unescon

¹²⁰ [IHRAn määritelmä on hyväksytty](#) myös seuraavissa EU:n ulkopuolisissa maissa: Albania, Argentiina, Australia, Bahrain, Etelä-Korea, Guatemala, Kanada, Israel, Moldova, Pohjois-Makedonia, Serbia, Uruguay, Yhdistynyt kuningaskunta ja Yhdysvallat.

¹²¹ Kuten Amerikan valtioiden järjestö (OAS), joka perusti kesäkuussa 2021 antisemitismia torjuvan erityislähettilänsä tehtävän, ja Islamilaisten maiden yhteistyöjärjestö (OIC).

¹²² Naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline.

¹²³ Ottaen huomioon rasismia ja muukalaisvihaa tiettyjen muotojen ja ilmaisujen torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin 28 päivänä marraskuuta 2008 tehdyn neuvoston puittepäätöksen 2008/913/YOS ja varainhoitoasetuksen 136 artiklan, täydennettynä vuonna 2018 annetuilla uusilla toimintaohjeilla, joiden tavoitteena on ehkäistä yllytystä vihaan ja väkivaltaan.

normien mukaista;

- lujittaa **yhteistyötä juutalaisen kansalaisyhteiskunnan** ja uskonnollisten järjestöjen kanssa antisemitistisiin tekoihin ja uskonnon- ja vakaumuksenvapauden rajoituksiin puuttumiseksi EU:n edustustojen ja päätoimipaikkojen verkoston kautta;
- harkita **uusia EU:n rahoittamia hankkeita** EU:n naapurustossa ja etäämmällä antisemitismin ehkäisemiseksi ja torjumiseksi ja juutalaisen elämäntavan vaalimiseksi;
- kannustaa EU:n edustustoja sisällyttämään säännölliseen poliittiseen raportointiinsa **ilmoitukset antisemitistisistä välikohtauksista EU:n ulkopuolisissa maissa**;
- vahvistaa EU:n ja Israelin välistä seminaaria **lujittaakseen EU:n ja Israelin välistä yhteistyötä antisemitismin torjunnassa**.

Jäsenvaltioita kannustetaan

- tekemään tiivistä yhteistyötä EU:n tasolla, jotta ne voivat **puuttua yhdessä antisemitismiin** kansainvälisten organisaatioiden kautta;
- sisällyttämään **antisemitismin torjunta kaikkiin ihmisoikeusstrategioihinsa** ja -politiikkoihinsa ja ottamaan tässä yhteydessä huomioon IHRAn määritelmän antisemitismistä;
- tukemaan **hankkeita ja organisaatioita**, jotka torjuvat antisemitismia ja vaalivat juutalaista elämäntapaa kaikkialla maailmassa.

4.2. Juutalaisen kulttuuriperinnön suojelu ja holokaustin muiston kunnioittaminen

Juutalainen kulttuuriperintö näkyy monin paikoin Lähi-idässä, Aasiassa ja muualla maailmassa, mikä osoittaa, että näillä alueilla on historiallisesti ollut juutalaisyhteisöjä. Suuri osa tästä perinnöstä on jäänyt orvoksi, koska alueilla ei enää ole juutalaisyhteisöjä. Juutalainen kulttuuriperintö, kuten kaikki kulttuuriperintö, on kulttuurisen moninaisuuden yhteinen ja tärkeä ilmentymä ja ansaitsee suojelua kaikkialla maailmassa. EU:lla ja sen jäsenvaltioilla on keskeinen rooli autettaessa paikallisia, alueellisia ja kansainvälisiä kumppaneita **suojelemaan kulttuuriperintöä** koulutuksen, taitojen kehittämisen ja tietämyksen siirron sekä vahvistetun yhteistyön avulla¹²⁴. EU tukee **kulttuurien ja uskontojen välistä vuoropuhelua** kulttuuriperinnön suojelun vahvistamiseksi. Tässä yhteydessä tehdään työtä yhteisen historian ja yhteisen muistin hyväksi. Näin voidaan luoda perusta erilaisten yhteisöjen rauhanomaiselle yhteiselolle monikulttuurisessa ympäristössä. EU aikoo jatkossakin tukea holokaustin muiston vaalimista kansainvälisellä tasolla ja **tuomita julkisesti holokaustin kieltämisen, vääristelyn ja vähättelemisen** EU:n ulkopuolisissa maissa ja kansainvälisillä foorumeilla.

Keskeiset toimet

Komissio ja EU:n ulkoasiainedustaja aikovat

- tukea **kaiken kulttuuriperinnön**, niin aineellisen kuin aineettoman, **suojelua, vahvistamista ja elvyttämistä**, mukaan lukien juutalainen perintö, kansainvälisiä kulttuurisuhteita ja kulttuuriperintöä koskevan EU:n politiikan mukaisesti;
- sisällyttää **kulttuurien ja uskontojen välisen vuoropuhelun kulttuuriperintöä koskeviin toimiin**;

¹²⁴ Tiedonanto [Tavoitteena kansainvälisiä kulttuurisuhteita koskeva EU:n strategia](#), [neuvoston päätelmät kulttuuriperintöä konflikteissa ja kriiseissä koskevasta EU:n toimintamallista](#) ja siihen liittyvä toimintamalli muodostavat pohjan EU:n työlle.

- etsiä mahdollisuuksia sisällyttää **juutalaisen perinnön säilyttäminen** ohjelmasuunnitteluun EU:n naapurustossa ja etäämmällä;
- järjestää edelleen **korkean tason tapahtumia** shoahin uhrien muistoksi ja osallistua niihin (muistotilaisuudet, holokaustin muistopäivä).

Jäsenvaltioita kannustetaan

- edistämään yhdessä EU:n kanssa YK:n puitteissa **kulttuuriperinnön, kuten juutalaisen kulttuuriperinnön, suojelemista** kaikkialla maailmassa kulttuuriperintöä konflikteissa ja kriiseissä koskevasta EU:n toimintamallista annettujen neuvoston päätelmien mukaisesti;
- viettämään **kansainvälistä holokaustissa menehtyneiden muistopäivää** yhteistyössä EU:n edustustojen kanssa niiden suurlähetystöjen kautta kolmansissa maissa ja kansainvälisissä organisaatioissa.

V. STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN

Antisemitismin torjuminen EU:ssa on yhteinen tehtävä, joka edellyttää yhteisiä ponnisteluja ja toimia kaikilla tasoilla. EU:n toimielimillä ja virastoilla, jäsenvaltioilla, kansainvälisillä organisaatioilla, juutalaisorganisaatioilla ja -yhteisöillä sekä ihmisoikeusalan ja kansalaisyhteiskunnan toimijoilla on kaikilla oma roolinsa strategian tavoitteiden saavuttamisessa. Komissio kehottaa Euroopan parlamenttia, neuvostoa ja jäsenvaltioita tekemään yhteistyötä tämän strategian täytäntöönpanemiseksi. Se kehottaa alueiden komiteaa ja Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa edistämään vuoropuhelua paikallis- ja alueviranomaisten ja kansalaisyhteiskunnan, myös työmarkkinaosapuolten, kanssa siitä, miten voidaan edetä kohti antisemitismistä vapaata eurooppalaista yhteiskuntaa.

Komissio aikoo aktiivisesti tukea ehdotettujen poliittisten toimenpiteiden täytäntöönpanoa erilaisten rahoitusmahdollisuuksien puitteissa ja kehottaa jäsenvaltioita, juutalaisorganisaatioita ja -yhteisöjä sekä kansalaisyhteiskunnan toimijoita hyödyntämään EU:n ohjelmia.

Strategia toteutetaan vuosina 2021–2030. Kattavat täytäntöönpanokertomukset julkaistaan vuosina 2024 ja 2029. Niiden perustana tullaan käyttämään jäsenvaltioilta saatavia tietoja, jotka koskevat muun muassa kansallisten strategioiden ja politiikkojen täytäntöönpanoa. Täytäntöönpanokertomuksissa seurataan edistymistä kansallisella tasolla EU:n perusoikeusviraston tuella ja otetaan huomioon antisemitismiä koskevissa neuvoston julkilausumissa (2018 ja 2020) annetut sitoumukset.

PÄÄTELMÄT

Tämä strategia on osoitus EU:n sitoumuksesta varmistaa juutalaisen elämäntavan tulevaisuus Euroopassa ja sen ulkopuolella. Kyseessä on merkittävä muutos komission poliittisessa sitoutumisessa. Tavoitteena on Euroopan unioni, jossa ei esiinny antisemitismiä eikä minkäänlaista syrjintää ja jonka yhteiskunta on avoin, osallistava ja tasa-arvoinen. Strategia kuvastaa eurooppalaista sitoumusta pitää holokaustin uhrien muisto elävänä myös sen jälkeen, kun viimeisetkin siitä selvinneet ovat kuolleet.

Antisemitismi on ikaikainen vitsaus, jonka torjuntaa on sitkeästi jatkettava. Shoahista selviytyneen Primo Levin sanoin *se tapahtui kerran, joten se voi tapahtua uudelleen*. Antisemitististen hyökkäysten nousu muistuttaa, että meidän on herpaantumatta jatkettava yhteisiä ponnistelumme antisemitismin torjumiseksi. Lisäksi on suojeltava juutalaista elämäntapaa, jotta juutalaisuus saa kukoistaa kaikessa moninaisuudessaan.

Eurooppa voi menestyä vain, jos sen juutalaisyhteisöt menestyvät.